

Hon. Mark Brown

Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

Akapapaanga

1	Upoko	3
2	Akamata anga	3
3	Ta Angaanga ia	3

Pae 1

Au Akamata anga

4	Tumu Maata	3
5	Urianga	4
6	Ka Tapeka teia Ture i te Korona	6

Pae 2

Kopapa Akaaere To Tatou Vai

7	Akatinamou i te Kopapa Akaaere	6
8	Au angaanga a te Kopapa Akaaere	6
9	Au Mana o te Kopapa Akaaere	6
10	Mana Akakaiau e te Mana Tapeka	6

Pae 3

Au Atu Enea

Au Atu Enea e te Kumiti Kakapu

11	11 Pirianga kite au Atu Enea	7
	Au Kumiti Kakapu Vai	
12	12 Tumu no te Kumiti Kakapu	7
13	Au Kumiti Kakapu e to ratou au mema	7
14	Au tikaanga kia iikiia ki runga i te Kumiti Kakapu	8
15	Angaanga a te CEO	8
16	Tu'atu'a no te au mema iki o te Kumiti Kakapu	8
17	Tetai au akanoonoo anga no te au Mema	8
18	Tutaki anga moni e tetai tutaki anga ke	9
19	Kare e tapeka anga no tetai tangata okotai	9
20	Uipaanga nate Kumiti Kakapu	9
21	Numero Uipaanga (Quorums, etc)	9
22	Au Tata Tuatua Uipaanga (Minutes)	9
23	Au Angaanga a te Kumiti Kakapu	9
24	Arikianga ka anoano ia e te Kumiti Kakapu	10
25	Au angaanga ka rave te Kopapa Akaaere in Rarotonga e Aitutaki	10

Pae 4

Au Pae Angaanga

26	Au tero kare no te Kimi puapinga	11
27	Kotinga no te akapuapinga vai	12
28	Kare e tukuke te moni akaputu a te Kopapa Akaaere	12
29	Te pirianga tinamou o te aronga tangata	12
30	Tapekaanga no te akatere anga tau kia rava te akatuanga vai	13
31	Au Akaueanga no te tukuanga o te vai	14

Pae 5

Pae Akatere

Akanoonoo anga Poroti

32	Parani Matutu a te Kopapa Akaaere	14
	<i>Au Mema e te akateretereanga a te Board</i>	
33	Te au Arataki o te Kopapa Akaaere (Board of Directors)	15
34	Tuatau opita o te au tairata (directors)	15
35	Turanga Apii no te ikianga e tairata	15
36	Kiriti ke I tetai no te ikianga kite tairata	16
37	37 Turanga apii no te iki anga e Arataki no te Board	16
38	Turanga Takake no te kopae ke (Extraordinary vacancies)	17
39	Kote Kopapa Akaaere kare e tamanamanata ia me iti te Mema	17
40	Uipaanga a te Board	17
41	Akateretere i roto i te Uipaanga	18
42	Akaari puapinga	18
43	Moni tutaki kite au tairata	19
44	Kare e tapekaanga tangata (personal liability)	19
45	Tekeretere	20
46	Au angaanga a te Tairata	20
47	Pae aronga anganga o te Kopapa Akaaere	20
48	Au Tukuke (Delegations)	20

Ripotianga moni

49	Akapapaanga Manakonako tuatua	21
50	Ripoti mataiti	21
51	Puka Pangaka	22
52	Au mangamanga o te ripoti moni	22
53	Au Ravenga (Risk management)	23
54	Puka e te au rekoti	23
55	Otita (Audit)	23

Pae 6

Au Akaapa anga e te au Tapeka anga

56	Kaimoumou vai	23
57	Angaanga pikikaa kite Kopapa Akaaere	24
58	Takino i te au angaanga a te Kopapa Akaaere	24
59	Paruparu te rave mai i te Akatikaanga	24
60	Araiaanga i te oko atu i te vai	24

Pae 7

Turanga Vai

61	Akarakara I te vai (Testing water)	25
62	Tuatua akakite	25

Pae 8

Ko te Katoa e te Tetai Pae Ke atu

63	Tapeka anga te Kopapa Arataki kua akakotinga ia	25
64	Akamataaraanga (exemption) mei te tero	25
65	Tuanga iti (Subsidiary) o te CIIC	26
	<i>Ture iti</i>	
66	Ture Iti	26
67	Akatukeanga ki tetai au ture	26
	<i>Tuatau akatuke e te tuanga akono</i>	
68	Tuku atu mei To Tatou Vai kite Kopapa Akaaere	26

Akapapaanga 1

Akatukeanga ki tetai au Akamanaanga

Akapapaanga 2

Au Kakapu Vai

Schedule 3

Titles

Ture tei akatinamou i te Kopapa Akaaere o To Tatou Vai.

Ko te Paramani o te Kuki Airani te akamana nei i teia—

1 Upoko

Ko teia Ture Ko te Kopapa Akaaere o To Tatou Vai 2020.

2 Akamata anga

Ka mana teia Ture i te ra e i muri ake i to te Mata o te Ariki Vaine ariki anga i te reira.

3 Ta Angaanga ia

(1) Ka ta anganaga ia teia Ture ki Rarotonga nei i te ra e mana ai.

(2) Ka mana katoa teia Ture ki Aitutaki i te ra e i muri ake i te ra ka ikiia i raro ake i te Akaueanga Ture iti na te Konitara Tutara ki Aitutaki.

Pae 1

Au Akamata anga

4 Tumu Maata

Ko te tumu maata o teia Ture koia oki—

(a) kia akatinamou i te Kopapa Akaaere o To Tatou Vai kia oronga i te vai ei tauturu aronga tangata no te iti o Rarotonga e Aitutaki; e te

(b) kia kitea te angaanga tauturu a te kavamani na roto i te oronga vai; e te

(c) oronga i te Kopapa Akaaere te turanga papu kia rauka rai iaia kia angaanga auraka ra no te kimi moni; e te

(d) kitea mate takave i te angaanga kapipiti i rotopu i te au atu enua o te kakapu vai o Rarotonga e Aitutaki mate tamou uatu rai kia rauka te vai ma, kare e kino; e te

- (e) akamaroiroi i te au akaaere marama pu e te au tukuanga tika te ka akaongi i te Kopapa Akaaere kia matutu tona turanga e kia maranga katoa i te iti tangata i te tutaki; e te
- (f) tamou i te oronga vai kite enua ko Rarotonga e Aitutaki kite turanga irinaki papu te ka akaari mai te tu matutu mate akaketaketa ia Rarotonga e Aitutaki no tetai au tuatau kino maata e no te tau i anga o te reva; e te
- (g) anoano i te Kopapa Akaaere kia oronga i ta ratou akapapa anga e te akapou.

5 Urianga

I roto i teia Ture, mari ua kia akataka ia mai,—

Au arikianga koia te au arikianga tei tomo ia ki roto i mua ake ka akamata ai teia Ture i rotopu i te au atu enua i roto i te au o (ko te katoa anga me kore tu ua no tetai) e te Korona me kore CIGPC, e te akateretere o te au mataara, vai ma, vai repo, te au kapiti, i roto i te o

kopapa akaaere koia oki Te Kopapa Akaaere o To Tatou Vai

ko te Board koia oki kote Kopapa Akaaere i raro ake i te Tuanga 33

tuatua akakite tunu vai koia oki te tuatua akakite kia ratou ka tata e kare te vai e tau kia inu ia mari ra kia tunu rava ia

au kumiti kakapu koia oki kote kumiti tei akatinamou ia i raro ake i te Pae 3

kakapu koi oki au enua, tuanga enua, pera katoa i raro ake i te enua, tetai au kakapu vai i roto i te vaarua, tei akatu ia ei kakapu vai tei akapuapinga ia e te Kopapa Akaaere no te reira anoano i Rarotonga nei e Aitutaki, mei tei akaari ia e tei akanoonoo ia tei akairo ia i roto i te parani e kote Akapapaanga 2

CEO koia oki te Chief Executive Officer o te Kopapa Akaaere tei ikiia i raro ake i te tuanga 47(1)

Tangata akaaere koia oki te tangata akaaere (Chairperson) o te Board, iki ia i raro ake i te tuanga 33

CIGPC koia oki ko te Cook Islands Government Property Corporation akatinamou ia i raro ake i te Cook Islands Government Property Corporation

CIIC koia oki ko te Cook Islands Investment Corporation akatinamou ia i raro ake i te Ture Cook Islands Investment Corporation 1998 kakapu vai no te katoatoa koia oki e ngai no te katoatoa no te toto vai ei akapuapinga

Au vairanga vai no te katoatoa tetai au ngai e ka aere te iti tangata ka tiki vai me roto mai I te kupenga vai no te akakoroanga ei inu

aronga tangata, ko tetai uatu tangata, te ka akapuapinga i te vai tei oronga ia mai e te Kopapa Akaaere

enua o te Korona ko aite anga rai i roto i te tuanga 2(1) o te Ture Kuki Airani 1915

enua kopu tangata kua aite katoa kite aite anga i te tuanga 2(1) o te Ture Kuki Airani 1915

au tangata koia oki—

- (a) ko tetai tei rave mai mei ko i te Kopapa Akaaere,—
 - (i) vai;
 - (ii) e tetai au angaanga ke atu; e
- (b) ko tetai tangata tei taiku ia (mate ariki na roto i te tata, kia taiku ia tona ingoa) e te mou ra i tetai atuianga ki tetai uatu kupenga; e te

- (c) i roto i tetai turanga e kua akapuapinga ia tetai vairanga ariki mei te Kopapa Akaaere,—
 - (i) kia apai mai i tetai kare i tutaki ia ake, ko te reira tangata, na roto i te tata, kia ariki e kia rave ia mai te reira mate kore e tutaki
 - (ii) no tetai angaanga tei tutaki ia ki mua no te apai mai i tetai kakapu, kote Arataki o te kakapu

akanoonoo panapana kua aite te reira kia tau kite tuanga 3 o te Ture Digital Registers 2011

au mea tupu viviki (emergency) koia oki ko tetai au apinga tei tupu viviki mai e ka anoano ia tetai angaanga viviki mei te Kopapa Akaaere mai, me na roto i te akatu, akameitaki, akaoki kite turanga mua, me kore paruru i tetai mea kino no te tupu mai—

- (a) ta kinokino i te vai; me kore
- (b) ngere o te vai e tae roa atu ki te turanga e ka tamanamanata i te vai kite katoatoa; me kore
- (c) te takino akapou i te apinga o tetai, me kore ngaro o te oraanga tangata, mei roto mai i tei tupu.

Angaanga takapini (full service zone) koia oki te au tuanga katoatoa o te enua tei akatinamou ia i raro ake i te 30 metera te teitei e i runga ake ra i te turanga teitei o te tai moana

hard copy format ko tona aiteanga kia tau kite tuanga 3 o te Ture Digital Registers 2011

atu enua koia oki e tiakaanga tona kite enua turanga teitei o tetai i runga i te enua ko tona aite anga mei roto i te tuanga 2 o te Ture o te Ao Rangi 2003

Minita koia oki minita akaaere o te CIIC

Enua kare e tapekaanga kia tau i raro ake i te tuanga 2 o te Ture Kuki Airani 1915

apaipai (portable) ko te aiteanga rai kite tuanga 3(1) o te Ture Public Health 2004

Te Mato Vai koia oki ko te porokaramu maata no te akameitaki i te au pu paipa o Rarotonga nei, ngai tama anga vai, au kakapu vai, tei akamata i te mataiti 2014

upoko enua (title), kia tau kite au kakapu vai, ko te au enua e te vai nei teia au ngai kakapu vai mei tei akataka ia i raro ake i te kimianga enua mua o teia au enua e me kore oroanga tipupu enua tei akamana ia e te Akavaaanga Enea i raro ake i te Ture Kuki Airani 1915, e tei akataka ia i raro ake i te Akapapaanga 3

au enua kare i kimi ia ake (uninvestigated land) koia oki ko te au enua kare i raro ake i ta tatou peu maori me kore enua Korona

e o (valley) e enua i rotopu i nga tuaivi e tae ana te vai na rotopu te reira (mei tei akari ia mai, kia tau kia Rarotonga, i roto i te Akapapaanga 2)

au anganga, ko te au angaanga te ka rave ia e te Kopapa Akaaere, te au angaanga vai, e te au angaanga kapiti atu kite reira, e mei te reira katoa me kore e tuanga no te kupenga vai, koia oki-

- (a) tei akatere ia me kore akanoonoo ia e te Kopapa Akaaere i raro ake i teia Ture; me kore
- (b) ka rave te Kopapa Akaaere i tetai au angaanga no te tuatau ki mua , ko ratou me kore aronga tareu ia; e me kore

(c) ka anoano ia te Kopapa Akaaere no te tuatau ki mua

6 Ka Tapeka teia Ture i te Korona

Ka tapeka teia Ture i te Korona.

Pae 2

Kopapa Akaaere To Tatou Vai

7 Akatinamou i te Kopapa Akaaere

- (1) Ko te Kopapa Akaaere kua akatinamou ia e kopapa anganga mate tinamou ki mua e to ratou tapa akairo.
- (2) Ko te au angaanga a teia Kopapa Akaaere, mari ua ki tei akatakaia i roto i teia Ture, i runga anake ua ia Rarotonga e Aitutaki.

8 Au angaanga a te Kopapa Akaaere

Ko teia te au angaanga a teia Kopapa Akaaere:

- (a) te koi, akameitaki, akanoonoo mate akatere meitaki te oronga tau o te vai, mate irinaki papu, e te tau o te tutaki:
- (b) kia rave, akatu, e te tamou i te turanga angaanga, akanoonoo i te kupenga angaanga, te ka anoano ia no te reira tuanga angaanga:
- (c) kia rauka te turanga oronga anga vai e te turanga meitaki o te vai:
- (d) kia uriuri tuatua kite kumiti kakapu vai mate akono e te taporoporo i te reira kia vai tinamou te vai:
- (e) kia akamaroiroi i te pae apii o te katoatoa kia kite ratou i te anoano kia akono meitaki ia te au ngai kakapu vai:
- (f) kia kimi i tetai au vai ou te ka inangaro ia no te tuatau ki mua, e ma ratou te au atu enua o runga i te reira au enua e te noo ra te vai ki runga, kia taangaanga i te reira au vai no te meitaki o te katoatoa:
- (g) kia rave mai me kore tomo ki roto i tetai au arikianga tuatua e te CIIC kia angaanga kapiti kite au tikaanga CIGPS kia koi i te vai me kore taanganga no te akanoonooanga o te vai mate rave e kia rauka mai te reira kupenga vai i raro ake i te CIGPS no te akataeanga vai, tiaka vai me kore kakapu vai:
- (h) e tetai au angaanga ke atu kite kopapa akaaere tei oronga ia e te Minita.

9 Au Mana o te Kopapa Akaaere

- (1) Kia tau kite au irava ture o teia Ture e tetai au Ture ke atu, kote mana o teia Kopapa Akaaere kua aite me to tetai tangata okotai rai.
- (2) Ko te au mana o teia Kopapa Akaaere ka taangaanga ua te reira no te au angaanga tei akamou ia i raro ake i teia Ture.

10 Mana Akakaiau e te Mana Tapeka

Ka rauka i teia Kopapa Akaaere i te, mei tei akataka ia, e kia tau ki teia au irava nei, Tuanga 53 and 59 o te Ture Ministry of Finance and Economic Management 1995-96,—

- (a) tomo ki roto, taina, e mate tapeka ia ki roto i te arikianga (contract) kia akakaiau moni: e te

- (b) oronga i tetai uatu turanga tikaanga paruru no tetai uatu kite au mea tei ariki ia (mari ua kare e paruru i runga i tetai uatu i raro ake i te enua o te tangata enua) e te au ngai ka anoano ia kia paruru ia i raro ake i te tareu moni tei rave ia mai e tetai au akatianga e kua tau mari te tomoanga, me kore kaiou kite Kopapa Akaaere.

Pae 3

Au Atu Enu

Au Atu Enu e te Kumiti Kakapu

11 11 Pirianga kite au Atu Enu

- (1) Ka rauka i te Kopapa Akaaere kia tomo ki roto i tetai au akatikatikaanga kite au kumiti o te kakapu vai no te paruru e te taporoporo marie i te ao rangi o te au ngai kakapu, mate akatinamou i te pirianga kite au atu enua kia vai tamou uatu rai te tukuanga o te vai.
- (2) Ka anoano ia te Kopapa Akaaere kia aru kite au tuatua akataka ia mate kore e rave, me kore kare e rave i tetai angaanga, no te aati i—
- (a) tetai au akatikatika anga mataara:
- (b) tetai au arikianga tei tomo ia ki roto e tetai kumiti kakapu i raro ake i teia Ture.

Au Kumiti Kakapu Vai

12 12 Tumu no te Kumiti Kakapu

- (1) Kua akatinamou ia te kumiti kakapu no te tumu maata kia akara matatio e auraka roa tetai au apinga kia akatu ia, ngutuare me kore tetai au angaanga ke atu kia akavaitata mai ki teia au kakapu no te akatuke i te meitaki o te vai me kore te oronga anga o te vai a te Kopapa Akaaere.
- (2) Ka anoano ia te au kumiti kakapu kia rauka ta ratou tumu tinamou—
- (a) akara matatio i te au kakapu mate akara tamou i tetai uatu angaanga tei takapini mai i te au kakapu vai: e te
- (b) akarongo atu i tetai au oroanga no tetai au tu angaanga tei takapini mai i te au ngai kakapu kia tau i raro ake i te Tuanga 24 e te 25.

13 Au Kumiti Kakapu e to ratou au mema

- (1) Kia akatinamou ia te kumiti kakapu note au kakapu vai ta-takitai.
- (2) Ko te au atu enua i runga i teia au enua ta-takitai o te kakapu vai me kore tetai tuanga ua, ka anoano ia, i roto i teia tuatau kia iki mai i tetai mata no ratou ki roto i te kumiti kakapu no te reira au kakapu vai.
- (3) Te akatinamou anga o te au kumiti kakapu ka anoano ia kia aru marie i te au akanoonoo anga i roto i te Ture (Land Facilitations of Dealings) 1970.
- (4) I roto i teia tuanga, **tuatau ka anoano ia (required period)** teia tona aiteanga—
- (a) i roto i te tuanga o te kumiti kakapu o Rarotonga, kote tuatau e 4 marama ki muri e mana ai teia Ture ki Rarotonga:
- (b) i te tuanga o te kumiti kakapu o Aitutaki, kote tuatau e 4 marama ki muri e mana ai teia Ture ki Aitutaki:

- (c) i roto i te tuanga e ka va mai tetai ngutupa kumiti kakapu, ko te tuatau e 4 marama ki muri ake i teia vaa anga.
- (5) Mei te mea e ko te au atu enua e kare i rauka ake ia ratou i te akatinamou i tetai ki runga i te kumiti kakapu i roto i te tuatau tei akataka ia, ka rauka i te Kopapa Akaaere i te iki mai i tetai tangata kite kumiti kakapu ei mata no te au atu enua.

14 Au tikaanga kia ikiia ki runga i te Kumiti Kakapu

- (1) Ko tetai uatu tangata ka rauka iaia kia iki ia mai ki runga i te kumiti kakapu.
- (2) Inara, mei te mea e ka iki mai te Kopapa Akaaere i tetai mema ki roto i te kumiti kakapu i raro ake i te tuanga 13(5), ka rauka i te Kopapa Akaaere i te iki mai i tetai atu enua mei roto i tetai o teia au enua ei mata no ratou.

15 Angaanga a te CEO

- (1) Ko te CEO e mema aia kare ona tikaanga iki no roto mai i te kumiti kakapu.
- (2) Ko te kumiti kakapu mei roto mai i tetai uatu kumiti e kote katoa anga o te enua kua akano ia no te kakapu vai kare i kimi ia ake (noatu e e enua peu maori) e—
 - (a) te CEO; me kore
 - (b) tetai uatu tangata tei iki ia e te Minita na roto i tetai akakite tuatua kite CEO, ka vai rai te reira e tae uatu kite tuatau e kopae ke ia aia e te Minita.

16 Tu'atu'a no te au mema iki o te Kumiti Kakapu

- (1) Ko te au mema o te au kumiti kakapu (takake mei te CEO) kia mou i te taoanga kia tau ki teia tuanga.
- (2) Ko te au mema mua o te kumiti kakapu ka akangaroi ki teia au tumu i raro nei:
 - (a) tai-toru o te au mema kia akangaroi me pou to ratou tuatau e toru mataiti i muri ake i to ratou noo anga ki roto i teia opita:
 - (b) ko taua numero mema rai kia akangaroi me pou te a mataiti i to ratou noo anga ki roto i teia opita:
 - (c) ko te mema toe kia akangaroi me pou ake te rima mataiti i to ratou noo anga ki roto i teia opita.
- (3) Ko te au mema ka anoano ia ratou kia akangaroi i muri ake i te 3 mataiti me kore 4 mataiti, kia rave ia , na roto i te tua kerero anga.
- (4) Mei te mea e kote katoa o te numero o te au mema o te kumiti e kare e tu'a ia i te pae toru, e okotai-toru o te au mema no teia tumu nei o teia tuanga kia riro mai e okotai-toru rai no te numero maata atu tei akara'i ia o te 3.

17 Tetai au akanoonoo anga no te au Mema

- (1) Ko te au mema katoatoa o te kumiti kakapu tei iki ia no te akaki i te au nooanga tei kore i akaki ia ake no tei akangaroi me kore tuku ke atu i to ratou mema kia iki ia mai no te tuatau e 3 mataiti.
- (2) Ko tetai uatu mema tei akaatea mai mei roto i tona pia opita i raro ake i teia tuanga ka rauka iaia kia iki akaou ia mai e te atu enua ei mata no ratou.
- (3) Noatu e e kaitamaki anga tetai kite Tuanga 16 e me kore ki teia Tuanga nei, ko tetai uatu mema o te kumiti kakapu ka rauka ia ratou i te noo uatu rai ki roto i taua opita ra e rauka ua mai tona mono.

18 Tutaki anga moni e tetai tutaki anga ke

- (1) Ka tutaki te Kopapa Akaaere i te au mema o te kumiti kakapu (takake atu i te CEO) te akapapa anga no te au akapou anga e te tutaki anga tei tau kia ratou.
- (2) Te au akapouanga e tetai au tutaki anga kia uipa kite au atu enua no te iki mai i to ratou mema ki roto i te kumiti kakapu kia vai rai ki runga i te Kopapa Akaaere.

19 Kare e tapeka anga no tetai tangata okotai

Ko tetai tangata okotai o te kumiti kakapu kare aia e tapeka ia no—

- (a) tetai uatu angaanga tei rave ia (me kore kare i rave ia) na roto i te irinaki anga tau i te rave me kore taangaanga, me kore manakonako i te rave me kore e angaanga, i tetai au angaanga me kore mana i raro ake i teia Ture:
- (b) tetai uatu angaanga tei rave ia (me kore kare i rave ia) mate irinaki kite tuatua a te CEO:
- (c) tetai au angaanga tei rave ia me kore kare i rave ia e te Kopapa Akaaere.

20 Uipaanga nate Kumiti Kakapu

- (1) Ko te kumiti kakapu i roto i ta ratou uipaanga mua ka anoano ia ratou kia iki mai i to ratou Arataki (chairperson) te ka mou i te reira opita e kote akaaere no te reira putuputuanga no te tuatau o tona ikianga ia.
- (2) Ko te kumiti kakapu ka uipa mei te mea e ko to ratou Arataki me kore e tokorua ake kumiti kakapu kia oronga ki tetai au kumiti kakapu ke atu i roto nei i te Kuki Airani auraka kia iti mai i te 7 ra no te akakite anga.
- (3) Tetai uatu mema o te kumiti kakapu kia kapiki i tetai uipaanga i muri ake i te 6 marama mei te mea kare ake rai e uipaanga i rave ia ake mei te uipaanga mua tei rave ia.

21 Numero Uipaanga (Quorums, etc)

- (1) Ko te numero tangata no te uipaanga kumiti kakapu ko te numero maataanga o te au mema o te kumite.
- (2) Mei te mea e kare e rauka i tetai mema o te kumiti kakapu kia tae ki tetai uatu uipaanga, ko te reira mema kia ariki ia mei te mea atura e kua tae tika aia kite reira uipaanga me ka rauka iaia i te akarongo i te au tuatua katoatoa na roto i tetai apinga kave karere e ratou katoa atu e akarongo ra i taua uipaanga tikai.
- (3) Kia tau kite akanoonoo anga o teia Tuanga e te Tuanga 24(2), ko te au kumiti kakapu ka rauka ia ratou i te anga i ta ratou au ture akaaere me manako ratou e mea tau tikai.

22 Au Tata Tuatua Uipaanga (Minutes)

- (1) Ko te au tuatua i roto i tetai uatu uipaanga a te kumiti kakapu kia tata ia te reira.
- (2) Ka rauka e kia tata katoa ia te reira i roto i te roro uira e mei te mea e ka rauka katoa kia neinei ia mai i roto i te tuatua tata mei te roro uira mai.

23 Au Angaanga a te Kumiti Kakapu

Ko te au angaanga teia a te kumiti kakapu:

- (a) kia akarongo mate akara i te au oroanga tei tuku ia i raro ake i te Tuanga 24(1):
- (b) kia akara mate iki me ka ariki kia akatika ki tei papau ia no te au angaanga i raro ake i te Tuanga 24(1) e te 25(1):

(c) tetai atu au angaanga tei oronga ia mai kia ratou e te Kopapa Akaaere.

24 Arikianga ka anoano ia e te Kumiti Kakapu

- (1) Kare roa e tangata kia rave i tetai akameitaki angaanga, akatuke i tetai kopapa, akatu i tetai kopapa are, tetai tu akatupu me kore tanutanu, me kore tetai atu tu angaanga i takapini vaitata mai i te enua me kore ngai kakapu vai te ka riro i te takino atu i te turanga meitaki o te vai me kore tamanamanata i te tuku ke atu anga o te vai e te angaanga a te Kopapa Akaaere mate kore e patiangia kite kumiti kakapu e ta ratou akatikaanga no te reira au angaanga.
- (2) Oronga i te akatikaanga no te tumu o te tuanga iti me kore Tuanga 25(1) te ka anoano ia te akatikaanga no teia nga mea e rua:
 - (a) ko te maata anga o te au mema o te kumiti kakapu i roto i te uipaanga:
 - (b) ko te mata o te au atu enua i roto i te retita no te tamanako anga o te angaanga kia rave ia.
- (3) Inara, kote oronga akatikaanga auraka tei reira kia tapu puapinga kore ia.
- (4) Kare e akatikaanga no runga i tetai oroanga i raro ake i te Tuanga iti (1) me kore Tuanga 25(1) kia tuku iatu ki mua i te CEO mate kore e tikaanga i oronga ia ana kia akamatakite ia te au kumiti kakapu.
- (5) Ko te CEO ka anoanoa ia aia kia oronga ma te rava o te tuatau kite au kumiti kakapu te au tuatua katoatoa kia ratou kia rauka te tika tau i te akatinamou ia no runga i te au oroanga.

25 Au angaanga ka rave te Kopapa Akaaere in Rarotonga e Aitutaki

- (1) Kare te Kopapa Akaaere e rave i tetai uatu angaanga te ka topa ki vao i te kotinga o ta ratou angaanga koia te akameitaki ua i runga i tetai o te au kakapu mate kore e uriuri tuatua, akatikaanga, te tika a te au kumiti kakapu, mari ua i roto anake i te au mea tei tupu viviki te manamanata.
- (2) Mei te mea e tupu viviki mai tetai manamanata, ko te Kopapa Akaaere ka akakite vave atu aia kite au mema katoatoa o te kumiti kakapu i roto i te tuatau tau tikai no teia manamanata viviki.
- (3) Ko tetai au anganga tei manakonako ia kia rave ia e te Kopapa Akaaere, takake atu kite anganga tei topa i raro ake i te Tuanga Ture Tango Angaanga 2019, ka anoano ia te nooanga a te iti tangata ki runga i to ratou enua, me kore tetai pae o te enua—
 - (a) kia rauka mai te akatikaanga a te maata anga o te au atu enua o te reira enua i Rarotonga me kore Aitutaki (me ko te reira te tu) kia riro nate Kopapa Akaaere e rave kia rauka mai; e te
 - (b) mei te mea e kote angaanga te ka rave ia ki runga i te kakapu, ko te akatikaanga a te kumiti kakapu nate Kopapa Akaaere e rave mai kia rauka.
- (4) Ka rauka i te au atu enua kia oronga i te patiangia no tetai tutakianga moni e tuanga no tetai akatikaanga.

Pae 4

Au Pae Angaanga

26 Au tero kare no te Kimi puapinga

- (1) Ka rave te Kopapa Akaaere i te anganga kupenga no Rarotonga e te angaanga kupenga no Aitutaki auraka no te kimi puapinga e kia akamaata.
- (2) Ka rauka i te Kopapa Akaaere i te—
 - (a) akanoo me kore tiati i tetai tutaki anga moni kite katoatoa no te oronga anga vai; e te
 - (b) akanoo e te akatinamou i tetai tutaki anga moni no te atui ki te vai oronga ia.
- (3) Ka rauka i te Kopapa Akaaere i te tero me kore tiati i tetai akanoonooanga i rotopu i te au tu tangata kia tau ki teia au tumu i raro nei—
 - (a) te maata o te vai e akapou ia ana: e te
 - (b) eaa te akapou anga o te vai.
- (4) I roto i te akanoonoo anga tero, ka anoano ia te Kopapa Akaaere kia akara kite anoano maata—
 - (a) no te tangata katoatoa kia rauka te oronga anga vai rava e ka rauka katoa i te tutaki;
 - (b) kia rauka i te Kopapa Akaaere i te oronga mate kite ki mua i te au tapeka anga me tae ki tona tuatau tikai; e te
 - (c) kia tamou marie i te tango angaanga no Rarotonga e Aitutaki no te oronga anga vai.
- (5) Ko te Kopapa Akaaere ka akatinamou aia i tetai au tutaki anga ma teia au mea nei—
 - (a) te tutaki anga no te au angaanga vai (kapiti atu te au angaanga paruru), akameitaki, akaoki akaou, e te tuanga no te akameitaki atu o te pae o te vai e te au tuanga katoatoa o te tango angaanga vai e te oronga anga; e te
 - (b) tutaki i tetai au akakaiau moni tei kiriti ia mai no te reira au akapou anga (inara auraka i te au akakaiau anga tei tutaki ia no To Tatou Vai); e te
 - (c) akaaere marie mate kite i te au manamanata au ravenga moni; e te
 - (d) te kite katoa atu i te au moni akaputu ia e te Kopapa Akaaere; e te
 - (e) te kite katoa te iti anga o te puapinga o te au apinga.
- (6) Mei mea e ka tero te Kopapa Akaaere me kore akairi i tetai au tutaki anga ka anoano ia te reira kia akara ia ki mua i te au mataiti rava rai. Me tinamou te tero anga me kore tiati anga kare e akatuke anga i te reira e tae roa atu kite mataiti ki mua, mari ua kia tau kite Tuanga 31.
- (7) Tetai au akatuanga moni tei akanoo ia no te akaiti mai i te puapinga o te au apinga o te vai kia akamou ia te reira ki roto i te pute tei akatinamou ia i raro ake i te Ture Ministry of Finance and Economic Management 1995-96 e tetai kiriti anga mei te reira pute moni—
 - (a) ka anoano ia—
 - (i) te ingoa tata o te Financial Secretary; e te
 - (ii) akatikaanga a te Cabinet; e te
 - (b) ka taanganga ua ia te reira no te akakoro anga o teia Ture.

- (8) Ko te moni a te Kopapa Akaaere ka rauka mai te reira mei roto mai i te:
- (a) au tiati anga no te atuianga vai:
 - (b) tero:
 - (c) te Korona:
 - (d) tetai au moni oronga ia mai mei te CIIC:
 - (e) moni tei rauka mai mei roto i te au angaanga o te oronga anga vai.
- 27 Kotinga no te akapuapinga vai**
- (1) Ka rauka i te Kopapa Akaaere i te vaito i te oronga anga vai ki tetai uatu aronga tangata mei te mea e kare ratou e tutaki ana i ta ratou au moni tutaki kite Kopapa Akaaere me tae te tuatau no te tutaki anga.
- (2) Inara, kare te Kopapa Akaaere e tipu ua i te oronga anga vai ki tetai uatu aronga tangata mari ua—
- (a) e kua oronga ana te Kopapa Akaaere kite aronga tangata, na roto i te oronga tika kia ratou me kore na roto i te vaio anga ki runga i te enua e te reira te atuianga vai, te akakite anga e ka anaoano ia te tutaki anga moni no ta ratou akapou anga kare i tutaki ia mate oronga atu kite reira aronga tangata e auraka kia iti mai i te 1 marama kia tutaki ia te reira; e te
 - (b) te akataka o te akapou anga tei kore i tutaki ia ake i te pou anga tetai 1 marama.
- (3) Ka rauka i te Kopapa Akaaere i te tipu i te oronga anga vai ki tetai aronga tangata mei te mea e kua irinaki te Kopapa Akaaere e kote oronga anga vai kite aronga tangata—
- (a) te akatikatika anga no te turanga meitaki o te vai i roto i te kupenga vai me kore tetai pae; me kore
 - (b) ta-kino i te kupenga vai me kore tetai pae o te reira; me kore
 - (c) te akapou maata i te vai mei roto mai i te kupenga vai.
- 28 Kare e tukuke te moni akaputu a te Kopapa Akaaere**
- (1) Kare te moni akaputu a te Kopapa Akaaere e tika kia tuke ke iatu ki roto puka bangaka a te kavamani, mari ua no te rave atu i te au angaanga tei akapapa ia i roto i teia Ture me kore te tutaki anga no tetai au tapeka anga ka anoano ia te Kopapa Akaaere kia tutaki i tetai tutaki anga kite Korona.
- (2) Kare te Kopapa Akaaere i tapeka ia kite Korona kia tutaki i tetai pae me kore katoaanga i te akapou anga tutaki ki To Tatou Vai.
- 29 Te pirianga tinamou o te aronga tangata**
- (1) Ko tetai tangata e atu enua me kore e tangata noo ki runga i tetai enua kare i akameitaki ia ake ka rauka iaia i te tuku atu i tana patiangia kite Kopapa Akaaere no te atui atu iaia kite vai no te reira enua.
- (2) Ka rauka i tetai tangata okotai o tetai ngutuare kia tuku i tana patiangia kite Kopapa Akaaere no te atui atu kite tuanga anganga vai kite reira ngutuare mari ua e ko te reira ngutuare—
- (a) kino te turanga are me kore e kare e tangata e noo ana ki roto; me kore
 - (b) ko te kopapa o tetai ngutuare kia akaaite iatu ki tetai i runga rai i taua enua rai e kua atui ia kite kupenga angaanga a te Kopapa Akaaere; me kore

- (c) ko tona parani akatutu kare no te akapuapinga kia noo ia e tetai au tangata; me kore
- (d) akapuapinga okotai ua no te aao apinga; me kore
- (e) akatu ia i vao ake i te tuanga e kare e rauka te angaanga.
- (3) Ka rauka i te Kopapa Akaaere i te akatinamou e tai me kore maata atu te atuianga vai ki tetai ngutuare me kore enua.
- (4) Me e 2 me kore maata atu te atuianga, ka anoano ia te Kopapa Akaaere kia akatakake i te au mita vaito no te au atui anga mate tiati i te akapouanga kia akaari mai i te tuke o te taangaanga o nga atuianga e rua.
- (5) Ka rauka i te Kopapa Akaaere i te tiati anga ta tuatau, noatu me ka taangaanga me kore kare e taangaanga te aronga tangata i te vai mei tetai atuianga, no te vai te ka rauka mai mei te reira atuianga.
- (6) I roto i teia tuanga, ko te aiteanga o te tuatua **ona** (owner), kia tau kite—
 - (a) enua Korona, CIIC:
 - (b) enua maori kare e tikaanga kia okoia e kare katoa i riiti ia me kore i oronga ia ei turanga are, ko tetai uatu tangata i roto i tetai ngutuare i runga i te reira enua:
 - (c) enua tei riiti ia, kote aronga tei taiku ia e e riiti ta ratou me kore, mei te mea e kua tuku ke iatu ki tetai ke, ko te aronga e tei iaia te reira tuku ke, kote ingoa o te reira aronga tuku ke openga i roto i te reira korero motu:
 - (d) tetai turanga are e e toko 5 rai atu enua me kore iti mai, kote au atu enua tataki tai:
 - (e) tetai turanga are e maata atu i te 6 me kore maata atu te au atu enua i retita ia, ko te reira au atu enua ta-takitai e noo nei kite Kuki Airani nei, me kore, kare e atu enua i retita ia e noo nei i te Kuki Airani nei, ko tetai atu aronga tangata e noo ra ki roto i tetai ngutuare i runga i te enua.
- (7) Ko tetai tangata i paruparu, mate kore ana tumu tau, kia aru i te Tuanga iti (2) ka apa aia i te akaapaanga e ka akautunga ia aia kite akaapaanga tutaki moni auraka kia maata atu i te \$5,000.

30 Tapekaanga no te akatere anga tau kia rava te akatuanga vai

- (1) Auraka te Kopapa Akaaere kia takino i tona turanga akaaere I roto I te pae maketi vai i roto i tana tukuaanga vai.
- (2) Ka rave te Kopapa Akaaere mate papu e ka rava te oronga vai kite katoatoa rava mate tau tikai.
- (3) Kare o tetai uatu tangata tikaanga kia kiriti vai aia mei te kupenga Kopapa Akaaere mate kore e akakotianga.
- (4) Ka rauka i te Kopapa Akaaere i te akaiti i te tukuanga vai ki tetai—
 - (a) au atuianga kite au ngai tanutanu e tetai aronga ke atu, e i roto i te manako tau o te Kopapa Akaaere, e ko te mea puapinga roa te reira:
 - (b) e tetai au atuianga koia oki, kia tau kite tetai tamanako anga kite Kopapa Akaaere,—
 - (i) akapou i tetai maata anga vai e kare e tau meitaki ana kite anoano maata o te aronga tangata mate katoatoa rava; me kore
 - (ii) te akapou i tetai maata anga vai te ka riro mai ei manamanata kite aronga tangata tei takapini mai i te reira au ngai atuianga.

- (5) Ka rauka i te Kopapa Akaaere, mei te mea e irinaki anga tau tona e ko tetai aronga tangata e aka kaimoumou vai ta ratou i akapou, takore me kore akaiti mai i te oronga anga vai kite reira aronga tangata, i roto i te 24 ora.
- (6) Ka rauka i te Kopapa Akaaere, mei te mea e maro te enua me kore tumu ke atu kia maro i te akaiti mai te taangaanga anga o te vai.

31 Au Akaueanga no te tukuanga o te vai

- (1) Noatu te **Tuanga 26(2)** ko te Kopapa Akaaere ka anoano ia aia kia tuku atu i te vai kite aronga tangata katoatoa te ka atui atu ki runga no tetai akatuanga anga tutaki kore mei te mea ra e ka maata atu te akapou anga i te vaito maata te ka akapapa ia i roto i te Ture iti no te akapuapinga anga a te ngutuare.
- (2) Ko te tuanga moni te ka tau kia tutaki ia kite Kopapa Akaaere mari ra no te oronga anga vai mate kore e tutaki moni i raro i te **Tuanga iti (1)** koia oki—
 - (a) e kaiou kia tutaki ia kite Kopapa Akaaere e te Korona; e te
 - (b) te tutaki anga kite Kopapa Akaaere i te ra o te reira tutakianga nate aronga tangata inara no teia akataka anga i raro i te **Tuanga iti (1)** kia oronga i te vai tutaki kore.

- (3) I roto i teia tuanga,—

Akapuapinga ngutuare (domestic use) koia oki kare i te akapuapinga nate aronga kimi puapinga mari ra te taangaanga anga i te vai i roto i tetai ngutuare e noo ia ana e te au tangata i roto.

Atuianga tau (eligible connection) koia oki kote atuianga retita ta tetai ka taangaanga no tana uaorai akapuapinga anga e tona anoano ngutuare

Aronga tangata tau (eligible customer) ko tetai tangata tei retita i tona atuianga kite Kopapa Akaaere no tana uaorai akapuapinga anga ngutuare.

Pae 5
Pae Akatere

Akanoonoo anga Poroti

32 Parani Matutu a te Kopapa Akaaere

- (1) Ka anoano ia te Board kia akatinamou mate rave katoa i te au parani akamatutu auraka i te okotai taime ua i roto i te rua mataiti.
- (2) I roto i te maani anga o teia parani akamatutu, ka anoano ia te Board—
 - (a) kia tata, i runga i te roro uira e i raro ake i te akatereanga a te Kopapa Akaaere e tetai au ravenga ke atu tei manako ia e e mea tau, tetai tamanako anga parani matutu ei komakoma nate katoatoa, kia oronga ia tetai tuatau tau no te katoatoa rava kia oronga mai i ta ratou au tuatua tata auraka kia iti mai te 21 ra; e te
 - (b) tuku atu kite upoko akaaere o te au kumiti kakapu no taua parani matutu no tetai au tuatua, mate oronga atu kite au kumiti kakapu auraka kia iti mai i te 42 ra no ta ratou au tuatua tata kia rauka mai; e te
 - (c) akara matatio i te tuatua tata i rauka mai, i mua ake ka tuku ei te tika openga no te au poroti e te au parani tei tukuia ki roto i te parani matutu.
- (3) Ko te au tataanga openga o teia parani matutu tei maani ia i raro ake i teia tuanga kia tata ia te reira ki runga i te roro uira i raro ake i te akatere anga a te Kopapa

Akaaere e tetai au ravenga ke atu e ka tau, kia nenei ia tetai au tutu nenei no te katoatoa kia akara e kia tataui i roto i te opati o te Kopapa Akaaere.

Au Mema e te akateretereanga a te Board

33 Te au Arataki o te Kopapa Akaaere (Board of Directors)

- (1) Ko te Board—
 - (a) ko te kopapa tutara o te Kopapa Akaaere; e te
 - (b) tangaanga mate rave i te au angaanga a te Kopapa Akaaere.
- (2) Ko te Board kare ratou e iti mai i te 5 tangata e kare i maata atu i te 7 tei ihiia, kia tau kite Tuanga iti (7), nate board o te CIIC.
- (3) Ko tetai mema o te Board ko tei tau mari kite au akanoonoo anga i roto i te Tuanga 37 e kia iki ia mai aia ei tangata tutara no te board e te Kopapa Akaaere.
- (4) Ko te au mema o te Board ka rauka ia ratou i te iki mai i tetai tauturu arataki e ka rauka i te reira tauturu kia rave i te au angaanga katoatoa a te tangata tutara mei te mea e kare aia i konei.
- (5) Ka anoano ia te au mema o te board kia rave mai i tetai vaine ki roto ia ratou.
- (6) Ka anoano katoa te board i tetai au tairera (directors) tei rauka i te akaki i te au takainga kia tau kite Tuanga 35(3).
- (7) Ka anoano ia te board o te CIIC kia, mei te mea e ka tamanako mai te Minita i tetai tangata (takake atu i tetai tangata angaanga kavamani) mei te au tuanga karape kia tau kite pae o te Tuanga 35(3)(f) (marama pakari) ei tairera (director) mate iki atu iaia ei tairera.
- (8) Tuanga iti (2), (3) e te (7) e kia tau katoa kite au Tuanga 35, 36, e te 37.

34 Tuatau opita o te au tairera

- (1) I te tuatau mua o te ikianga e 2 tairera no te tuatau e 2 mataiti e etai atu au tairera e 3 mataiti kia iki ia no nga mataiti e 3.
- (2) Ko te au ikianga i muri ake i te iki anga mua kote tuatau kare i tere atu i te 3 mataiti.
- (3) Inara, kare e tangata e angaanga e maata atu i te 12 mataiti tamou ki runga i te tairera o te board.
- (4) Ko tetai tairera e ko tona tuatau ki roto i te opati ka pou te reira e tae uatu ei kite—
 - (a) kia rauka mai tetai tane me kore vaine ei mono e ka iki ia; me kore
 - (b) ka oronga ia kite reira tane me kore vaine na roto i te tuatua tata mei te tangata tutara o te board o te CIIC e kare aia e iki akaou ia.
- (5) Kare tetai tairera e tutaki ia ki tetai moni no tei topa atu, tipuanga e tetai atu au tutaki anga, no tei, motu te tika anga nona e tairera.

35 Turanga Apii no te ikianga e tairera

- (1) E tangata e kua 21 tona mataiti i mua ake ka iki ia ai aia ki runga i te tairera o te Board.
- (2) Ka anoano ia tetai tangata kia retita ia ki runga i te akapapaanga a te CIIC i raro ake i te akanoonoo tangata te ka akaari mai e kua tau mari tetai tangata kia iki ia mai ki runga i te tairera o te Board i mua ake ka riro mai ei e tairera.
- (3) Ko te au tairera o te Board ka anoano ia ratou kia rauka tetai turanga okotai o te akapapaanga i raro nei:

- (a) Te marama e te tukatau i roto i teia au akateretere o teia—
 - (i) Akanoonoo no te akatae o te kupenga vai repo; me kore
 - (ii) Te tukuanga kupenga vai;
- (b) te marama i roto i te akateretere kopapa kavamani me kore marama poroti, e meitaki atu ra te marama i roto i te angaanga tukuanga vai kite katoatoa;
- (c) pepa tuatoru matutu ki roto i te numero e te moni;
- (d) angaanga ana me kore te angaanga nei no te pae o te ture, i meitaki atu ra mei te mea e marama i roto i te pae o te Ture o te kimi puapinga;
- (e) angaanga ana me kore te angaanga nei e ona no tetai okotai me kore maata atu tana au kimikimi anga puapinga, e te akapapaanga rekoti meitaki i roto i te reira au kimi puapinga;
- (f) turanga marama i te pae o te oraanga e te kimi puapinga te tuanga pirianga o te tangata kite enua e te pirianga iti tangata Kuki Airani.

36 Kiriti ke I tetai no te ikianga kite taireta

Kare tetai tangata e akatinamou ia ki runga i te turanga o te taireta o te Board mei te mea e ko te reira tangata e—

- (a) e maki tona te ka riro i te arapaki atu i tona marama kite e te akava, e tona marama upoko;
- (b) e mema Paramani;
- (c) kua akaapa ia ana ki tetai akaapaanga i tetai atu basileia e kote utunga ko te tapekaanga kare i maata atu i te 2 mataiti ki roto i te are auri;
- (d) e rekoti tona e paruparu aia i te tutaki anga i tana au kaiou me tae ake tona tuatau kia tutaki ia ki teia kopapa akatinamou ia;
- (e) e tane me kore vaine e i maata atu i te 30% tea e mou ra me kore e taireta me kore e manitia no te tetai kamupani i te tuatau iaia i roto i topiri ia atu te reira kamupani;
- (f) e tuanga tea tana (shareholder), e taireta, me kore e manitia no tetai kamupani me kore pitiniti ke atu e te—
 - (i) rave ra i tetai au angaanga mei te reira katoa ra te tu kite kimi puapinga a te Kopapa Akaaere; e te
 - (ii) e mei te mea atura e ka piri atu te reira tangata ki roto e tupu mai tetai manamanata no tona au pirianga.

37 Turanga apii no te iki anga e Arataki no te Board

Kare tetai tangata e inangaro ia kia iki ia e e arataki no te Board mari ua, e i runga rava atu kia rauka rava iaia tetai takainga okotai tei akanoonoo ia i roto i te Tuanga 35, kote tangata—

- (a) kare i raro ake i te 2 mataiti i te anganga e taireta no tetai kopapa akaere akatinamou ia i raro ake i te ture me kore kopapa angaanga kavamani;
- (b) ko to ratou ngai noo tinamou koia oki ki roto nei i te Kuki Airani.

38 Turanga Takake no te kopae ke (Extraordinary vacancies)

- (1) Ko tetai uatu tairera, kapiti atu te arataki (chairperson), ka rauka i tetai uatu tuatau kia kiriti ke ia meite opati e te arataki o te Board o te CIIC no tetai tu pakipaki tai, pangakarapu, akangaropoina i tana au angaanga, anganga tarevake kare i tau kite arataki.
- (2) Kare e rauka i te arataki (Chairperson) i te kiriti ke i tetai tairera i raro ake i te Tuanga iti(1) mate kore e uriuri tuatua na mua kite Minita.
- (3) Ka motu te tikaanga o tetai tairera i roto i te reira opati na roto i te angaanga a te Ture mei te mea e—
 - (a) e tane me kore e vaine me iki ia mai aia ei mema Paramani;
 - (b) e tane me kore e vaine e kua akaapa ia aia no tetai akaapaanga I roto I tetai uatu basileia no te utunga kare I maata atu I te 2 mataiti ki roto I te are tapeka anga me kore maata atu;
 - (c) e tane me kore e vaine e i maata atu i te 30% tana tea e me kore e tairera me kore e manitia no tetai kamupani tei topiri atu i tana au angaanga puapinga;
 - (d) e tane me kore e vaine kua riro mai e tuanga tea tana, e tairera me kore e manitia no tetai kamupani e tetai atu tu kimi puapinga e tei akakite ia mai e te Arataki (Chairperson) o te board o te CIIC e—
 - (i) e kote kamupani me kore tetai anganga pitiniti kua aiteite katoa tei reira ki tate Kopapa Akaaere; e
 - (ii) ko te pirianga o te reira tairera ki roto i te reira pitiniti ka arataki te reira ki roto i tetai au manamanata (conflicts of interest) ki tana au angaanga e e tairera no te Board.
- (4) Ka rauka i tetai uatu tairera kia akangaroi mai mei tona opati na roto i te tata tuatua kite arataki o te board o te CIIC.
- (5) Mei te mea e mate mai tetai tairera, akangaroi mai, kirike ia mei runga i te opati, me kore akamotu i te mou i te reira opati na roto i te angaanga a te Ture, ko te tuera anga o te reira ngutupa e mea takake (extraordinary) te reira.
- (6) Ko teia ngutupa takake ka anoano ia kia akaki ia te reira kia tau katoa kite turanga no te ikianga i tetai me akaruke mai.
- (7) Ko tetai tangata tei iki ia mai no te akaki i teia nooanga takake ka mou ua aia i te reira no te toenga ua o te tuatau o te reira tangata tei akaki ia atu.
- (8) No te tumu o te Tuanga iti (1), angaanga tarevake, mate kore e tapupuanga, kapiti katoa atu kite reira auraka katoa te tairera kia apai mai i te turanga o te Kopapa Akaaere ki raro i tetai turanga akaaka roa.

39 Kote Kopapa Akaaere kare e tamanamanata ia me iti te Mema

Ko te au mana o te Kopapa Akaaere kare e tamanamanata ia mei te mea e ka iti mai te mema i runga i te Board.

40 Uipaanga a te Board

- (1) Ko te au uipaanga a te Board ka rave ia te reira i tetai au tuatau e te ngai tei ikiia e te Arataki.
- (2) Inara—
 - (a) ka uipa te Board i roto i te au 3 marama katoatoa; e

- (b) ka putuputu mai te uipaanga a te board mei te mea e kua manako te au taireta e e mea tau ia ratou kia uipa kia rauka i te Board kite papu i ta ratou anganga no te akatere anga i te Kopapa Akaaere.
- (3) Ka rauka i te arataki (chairperson) i te kapiki i tetai uipaanga mei te mea e pati mai e 2 me kore maata atu o te au taireta, na roto i te reta tata, te pati i te uipaanga.
- (4) Ka rave ia te uipaanga a te Board mei te mea e ka tae te numero (quorum) o te au taireta kia uipa i te reira tuatau e te ngai no te reira.
- (5) Ko te numero uipaanga nate au taireta koia oki e 3 tangata kia tae, inara ko tetai akanoonoo anga numero ka rauka kia rave mei te mea e ka rauka i tetai tokotoru i te akarongo i te au tuatua i te tuatau okotai ka tau rai te reira no te uipaanga noatu e kare ratou i roto i te ngai okotai.
- (6) Mei te mea e taina ia tetai akatikaanga (resolution) e te au taireta, mei te mea e tai rai me kore maata atu, kua tau mari rai te reira ei tika ariki ia e te katoatoa.

41 Akateretere i roto i te Uipaanga

- (1) I roto i tetai uatu uipaanga Board—
 - (a) ko te au tukuanga tika ka na roto i te arikianga e te ikianga a te katoatoa o te au taireta tei tae; e te
 - (b) te arataki o te reira uipaanga e tikaanga tona kia tuku i tana ikianga (deliberate) e tetai ikianga takake (casting); e te
 - (c) akapapaanga tau no te au tuatua tata o te uipaanga.
- (2) Ka rauka i te Board me kua tau ia ratou te anga i tetai au ture akateretere ia ratou, kia tau ki teia nga akatakaanga—
 - (a) te au tuanga i roto i teia Ture e tetai au Ture te ka arapaki mai; e te
 - (b) te au akaueanga tata tei oronga ia mai e te board o te CIIC i raro ake i te Tuanga 23 o te Ture Cook Islands Investment Corporation 1998.
- (3) Tetai kapi o te reira tika tata na roto i nga ravenga e rua ai koia oki:
 - (a) akairo panapana (digital format); me kore
 - (b) kapi pakari tutu (hard copy format).

42 Akaari puapinga

- (1) Ka arapaki teia tuanga ki te—
 - (a) au taireta o te Board:
 - (b) te CEO:
 - (c) te tekeretere o te Board:
 - (d) ko te au opita me kore aronga angaanga o te Kopapa Akaaere me kore CIIC te ka aere kite uipaanga a te Board.
- (2) Ko tetai uatu tangata e ka arapaki i teia tuanga ka anoano ia aia kia tapu i te au apinga tei tuatua ia e te Board kia ia uaorai mari ua—
 - (a) te akatikaanga a te Board kia tuku ke atu tetai tangata i te au tuatua tei uriuri ia; me kore
 - (b) tetai au tuatua tei oronga ia i raro ake i tetai atu au ture; me kore
 - (c) e mea tau i raro ake i te tuanga kimi puapinga no te Kopapa Akaaere no te reira tuatua kia akakite ia; me kore
 - (d) tetai akaueanga a te akavaanga kia akaari ia te reira au tuatua; me kore

- (e) e mea tau rai kia akaari ia te reira au tuatua i raro ake i te Ture Akakite 2008.
- (3) Ka anoano ia te tairera kia akono i tetai puka retita no te akatakataka mai i te au puapinga, tapiri katoa mai to te au tairera e tetai au tuanga ngateitei tei mou rai i roto nei i te Kuki Airani nei.
- (4) Ka anoano ia tetai tangata kia akaari aia kite uipanga Board tetai au manamanata puapinga (conflict of interest) i roto i te au apinga uriuri ia, me kore tika tei akanoo ia, i roto i te uipaanga Board.
- (5) Ko tetai akaarianga (disclosure) tuatua kia rekoti ia te reira i roto i te uipaanga tuatua a te Board, mari ua e kua ariki te au mema katoatoa o te Board, ka anoano ia te reira tangata kia akaruke mai i te uipaanga i te au mema o te Board ka uriuri ia ai te reira akaari anga.
- (6) Ko te reira pirianganga kore kare e tamanamanata i te numero uipaanga.

43 Moni tutaki kite au tairera (directors)

- (1) Ko te board o te CIIC na ratou e akanoo i te au tutakianga kia tutaki ia no te au angaanga a te au tairera o te Board.
- (2) Ka anoano ia te au tairera kia tutaki ia no ta ratou au akapouanga e pera te teretere anga e tetai au akapouanga ke atu tei rauka mai mei roto i te au tuanga angaanga a te tairera.
- (3) Ko te tutakianga angaanga e te tutaki akapou kia tutaki ia mai mei roto i te pute moni akatuanga angaanga a te Kopapa Akaaere.
- (4) Noatu te Tuanga iti (1), mei te mea e ko tetai tairera o te Board e e tangata angaanga nate kavamani—
 - (a) ko tetai tane me kore vaine ko tana angaanga e tairera kare te reira i te angaanga paraiveti me kore angaanga kite kavamani i raro ake i te tuanga 37 e te 38 o te Ture Public Service 2009;
 - (b) ko tana tutakianga angaanga no te reira e tairera kia akataka ia i raro ake i te reira Ture.

44 Kare e tapekaanga tangata (personal liability)

- (1) E tairera no te Board, te CEO e te au opita aronga angaanga o te Kopapa Akaaere kare ratou e tapeka ia no te—
 - (a) au angaanga tei rave ia (me kore kare i rave ia) na roto i te irinaki tau meitaki i roto i te rave anga ia me kore taangaanga, me kore manako kia rave i te au angaanga i raro ake i te Ture Infrastructure 2019; e
 - (b) tetai au kaiou a te Kopapa Akaaere.
- (2) Ko te au tairera katoatoa ka paruru ia e te Kopapa Akaaere—
 - (a) no te au akapouanga tutaki e te au tarevake i rotopu i tetai au tangata me kore au oroanga na tetai papaki tei apai ia mai e te Korona me kore tetai tua toru, mei te mea e ko tetai tairera e kua rave me kore paruparu i te rave na roto i te irinaki tau i te rave i tana angaanga, me kore manako i te rave, i tetai angaanga me kore mana i raro ake i teia Ture me kore Ture Infrastructure 2019; me kore
 - (b) autu i te paruru i tetai akaapaanga kiritinara mei te mea e ko te akaapaanga e mei roto mai i te au angaanga a te Board me kore Kopapa Akaaere.

45 Tekeretere

- (1) Ko te CEO nana te reira angaanga kia kimi i tetai tangata tau kia riro mai ei tekeretere kite Board.
- (2) Ka anoano ia te tekeretere kia rave mate akono tika i te—
 - (a) au tata tuatua uipaanga katoatoa a te Board (pera katoa te rekoti piri ki roto i te uipaanga); e te
 - (b) au mea katoatoa o te au tika tei akatinamou ia; e te
 - (c) au mea katoatoa o te ikianga ki runga i te au tika.
- (3) Ka anoano ia te CEO e kia oronga ia tetai au kapi o te tata tuatua uipaanga kite au taireta katoatoa i roto i te 7 ra i muri ake i tetai uipaanga.
- (4) Tei raro ake te tiaki anga o te mana akairo o te Kopapa Akaaere, e kia—
 - (a) taangaanga ua ia mei roto mai i tetai tika ariki ia e te Board; e te
 - (b) me taangaanga ia, kia aru katoa te taina anga ingoa no nga taireta e 2.

46 Au angaanga a te Taireta (Directors)

Ka anoano ia te taireta, iaia e angaanga ra na te Kopapa Akaaere, kia rave aia na roto i teia—

- (a) kia tau mari ki teia Ture e tetai au ture ke atu tei tau; e te
- (b) kia akara katoa ki roto i te au kaveinga tei oronga ia mai e te CIIC; e te
- (c) me kore te rave i te au angaanga rava rai no te turu ki mua te au anoano maata o te Kopapa Akaaere.

47 Pae aronga angaanga o te Kopapa Akaaere

- (1) Ka iki te Board i tetai CEO no te Kopapa Akaaere kia rave, i raro ake i te akateretereanga a te Board, te au angaanga a te Kopapa Akaaere e te taangaanga katoa i te au mana o te Kopapa Akaaere.
- (2) Ka rauka i te CEO i te—
 - (a) taangaanga i tetai aronga tangata:
 - (b) tara'u (contract) I tetai aronga angaanga kite Kopapa Akaaere e tetai aronga angaanga na ratou uaorai.
- (3) Ko te CEO ka akatinamou aia i te au poroti e te akanoonooanga angaanga, kare i tau kite au Ture e taangaanga ia nei, kia akara marie e—
 - (a) kia rave ua atu rai i te au tu angaanga kia kitea ia mai e e pu meitaki; e te
 - (b) kia taangaanga i te aronga tangata e angaanga ana na ratou rai na roto i te tu atea pu, kitea pu, e te tau meitaki; e te
 - (c) kote au poroti a te Kopapa Akaaere no runga i te aronga angaanga kia riro ei mea tau e te iti o te akapouanga.

48 Au Tukuke (Delegations)

- (1) Ka rauka i te Board i te tukuke atu i tetai uatu angaanga me kore mana o te Kopapa Akaaere ki teia pae aronga tangata kia tau katoa ki ta ratou i manako:
 - (a) te CEO:
 - (b) te kumiti kakapu.
- (2) Ka rauka i te CEO i te tukuke atu i tana au angaanga me kore mana (e tetai au angaanga e te mana tei oronga ia kite CEO i raro ake i te tuanga iti (1)) ki tetai

aronga angaanga ke atu, me kore aronga tareu kia, te Kopapa Akaaere, e kia tau ki tetai au turanga tei manako te CEO e e mea tau.

- (3) Ka rauka i te Board i tetai uatu tuatau kia tipuke i te mana tukuke i raro ake i te Tuanga iti (1).
- (4) Ka rauka katoa i te CEO i te tipu i te mana tukuke i raro ake i te Tuanga iti (2).
- (5) Ko te mana o te Board e to te CEO kia tukuke i raro ake i teia tuanga kare e rauka kia tukuke ia.

Ripotianga moni

49 Akapapaanga Manakonako tuatua

- (1) Auraka e topa i muri ake i te 1 marama i mua ake i te akamataanga o te moni mataiti ou, ka anoano ia te Board kia oronga mai i ta ratou akapapaanga no ta ratou au angaanga kite CIIC e kite au kumite kakapu no ta ratou akarongo anga e te akatikaanga.
- (2) Kare te Kopapa Akaaere e akatinamou i ta ratou au tuatua koporati mari ra kia—
 - (a) oronga ia tetai tikaanga tau no te au kumiti kakapu kia tuku mai i ta ratou au tuatua no runga i te au tuatua tata (me kore tei akatuke ia no runga i te reira); e te
 - (b) te tuatua tata (me kore tetai au akatukeanga) e kua ariki ia e te Board o te CIIC.
- (3) Ka rauka i te Board i te akatuke i te tata tuatua mei te mea e—
 - (a) pati te CIIC i tetai akatukeanga; e te
 - (b) kare te patiangi i kaitamaki ki teia Ture me kore tetai au ture ke atu; e
 - (c) kua oronga ana te CIIC kite Board i tetai tuatau tau kia akamarama e eaa i kore ei teia i akatuke ia, e kia rave ia te reira, kia akapapu ia mai te patiangi.
- (4) Ko te au tuatua tata koporati kia akatinamou i te au poroti a te CIIC tei akataka ia i roto i tate CIIC anake, au tuatua tata koporati, mea ou.
- (5) Ko te au tuatua tata koporati kia akataka, no runga te ka rauka mai no te mataiti ou e te rua katoa o te mataiti te ka aru mai,—
 - (a) te au tapao a te Kopapa Akaaere; e
 - (b) te natura e te kakapu anga o te au angaanga; e te
 - (c) vaitoanga o te au tapao te ka rauka i te Kopapa Akaaere i te akara matatio no runga i te reira au angaanga; e te
 - (d) te au manakonakoanga a te Kopapa Akaaere no runga i tana au apinga no te oko atu e te oko mai; e te
 - (e) eaa te akapouanga tei oronga ia e te Paramani (me e akataka anga tetai) te ka anoano ia; e te
 - (f) e tetai au mea ke atu tate CIIC e te Kopapa Akaaere i ariki kia riro ei tuanga no te au tuatua tata koporati.

50 Ripoti mataiti

- (1) Auraka kia tere atu i te 3 marama i muri ake te openga o te akapapaanga mataiti, ka anoano ia te Board kia oronga kite CIIC e te au kumite kakapu i te ripoti o te au angaanga a te Kopapa Akaaere i roto i te au akapapaanga mataiti.

- (2) Kia o mai ki roto i te ripoti te—
- (a) Te au akapapaanga, mei teia nei e tae uatu ki openga o te akapapaanga mataiti, o te—
 - (i) turanga o te moni; e te
 - (ii) angaanga o te moni; e te
 - (iii) te au akapouanga; e te
 - (iv) au akakaiauanga; e te
 - (v) tetai au tauturu puaping ke atu:
 - (b) te ripoti a te otita no runga i te reira au akapapaanga:
 - (c) te akarakara ki roto i tetai manamanata no runga i te puapinga e rauka mai nei tei kitea ia e te Board:
 - (d) tetai akaaiteanga o te angaanga a te Kopapa Akaaere kite tuatua tata koporati e ka tau kite tuatau o te ripoti.

51 Puka Pangaka

- (1) Ka rauka i te Kopapa Akaaere i te akatuera e mate akamou i ta ratou puka pangaka, kia tau kite, mate aru, kite Tuanga 43 o te Ture Ministry of Finance and Economic Management 1995-96, no te akakoroanga o ta ratou angaanga.
- (2) Ko te au opita e te aronga angaanga o te Kopapa Akaaere tei rave mai i tetai uatu moni na te Kopapa Akaaere kia tuku viviki atu i te reira moni ki roto i te puka mei te tuatau i rave mai ei ratou.
- (3) Mate kore e arairai i te Tuanga iti (2),—
- (a) ka rauka i te Board, na roto i tetai tika, kia oronga i te tikaanga ki nga opita e 2, kia taangaanga kapiti, raua rava ai, i tetai uatu puka; e te
 - (b) i tetai uatu tuatau, e mate kore e anoano ia te tika, kote CEO e te arataki o te Board, raua rava ai, kia taangaanga i tetai uatu puka.

52 Au mangamanga o te ripoti moni

- (1) Ka arapaki teia tuanga kite—
- (a) akapapaanga moni mate akara-akakite (forecast) ki mua e ka rauka i te Kopapa Akaaere i te iki kia akao ia ki roto i te au tuatua tata koporati; e te
 - (b) ripoti mataiti.
- (2) Ka anoano ia te Kopapa Akaaere kia papu e ia ratou ka oronga ai i te au akapapaanga moni e te akara-akakite (forecast), ko te reira au tuatua e mea tika, katoa, e te kitea pu ia.
- (3) Mate kore e arairai i te tuanga iti (2), ko te au tuatua tata e te ripoti kia—
- (a) akateateamamao ia na roto i te akapuapinga anga o te au peu tei matau ia no te akapapa moni e kia tau katoa kite reira au angaanga; e te
 - (b) oronga te katoaanga o te reira au tu angaanga e tetai au poroti tei piri atu kite Kopapa Akaaere; e te
 - (c) kapiti i te katoaanga e te akapapaanga tamanako o te—
 - (i) te puapinga o te au apinga a te Kopapa Akaaere; e te
 - (ii) te katoaanga o te au tapekaanga moni a te Kopapa Akaaere (au mea tikai e tetai pae tamanako); e te
 - (iii) te puapinga oronga ate CIGPC kite Kopapa Akaaere; e te

- (d) oronga i te katoaanga o te au matara i angaia ai taua au akapapaanga; e te
- (e) akaari e kua aru ia te au akatakaanga i raro ake i te pae o te Tuanga 26; e
- (f) akataka ta-taki tai i te au tutakianga tei rave ia mai e tei tiati ia i raro ake i te Tuanga 31; e te
- (g) i te tuatau tikai, akara i tetai au akapouanga kite Kopapa Akaaere kia kite atea ia te tauturu a te Kavamani i te pae o te vai.

53 Au Ravenga (Risk management)

- (1) Ka anoano ia te Board kia oronga mai I ta ratou ripoti koata o te au ravenga kite CIIC i te tuatau viviki tau i te otianga te reira i te akateateamamao ia.
- (2) Te au ripoti au ravenga ka anoano ia kia—
 - (a) akapapa i te au angaanga puapinga te ka tupu i roto i te koata tei akakite ia i roto i te ripoti te ka riro me kore kare e riro i te arapaki i te akapapaanga moni puapinga; e te
 - (b) akara i te natura e te mamao o te manamanata te ka tupu mai mei teia au mea nei; e te
 - (c) kapiti mai i te akamatakiteanga ka akapeea teia au kino i te akamama mai.
- (3) Ka akakite viviki te Board kite CIIC no runga i tetai apinga te ka riro i te apai mai i tetai kino maata kite Kopapa Akaaere.

54 Puka e te au rekoti

Ka anoano ia te Kopapa Akaaere kia—

- (a) akono meitaki i te puka e te au rekoti; e te
- (b) akatinamou e kote au tutakianga kua tika te reira e kua tau te reira; e te
- (c) akatere meitaki i te au apinga (e tetai au apinga a tetai aronga ke atu) e te au tapekaanga; e te
- (d) kia akono i te au rekoti katoatoa no te tuatau e 7 mataiti.

55 Otita (Audit)

- (1) Ko te au puka e te rekoti a te Kopapa Akaaere kia otita ia i te au mataiti rava rai e te au otita tei ikiia i raro ake i te Atikara 71 o te Ture Kuki Airani.
- (2) Ka anoano ia te au otita kia oronga mai i ta ratou ripoti kite—
 - (a) Kopapa Akaaere; e te
 - (b) CIIC; e te
 - (c) te Minita; e te
 - (d) tetai kumiti kakapu.

Pae 6

Au Akaapa anga e te au Tapeka anga

56 Kaimoumou vai

- (1) Ka akaapa ia tetai tangata mei te mea e akakoro aia me kore kamoumou manakokore i te vai i raro ake i te akatereanga a te Kopapa Akaaere me kore oronga ia e te Kopapa Akaaere kite tangata.
- (2) Ko tetai tangata tei aati i te ture i raro ake i te Tuanga iti (1) ka apa e ka akaapa ia aia—

- (a) no tetai tangata okotai, kite utunga tutaki moni kare e maata i te \$10,000 me kore tapekaanga no te tuatau kare e maata atu i te 3 marama, me kore nga mea ravai; me kore
- (b) i tetai au mea ke atu, kite utunga moni kare e maata atu i te \$50,000.

57 Angaanga pikikaa kite Kopapa Akaaere

Ko tetai tangata, na roto i tetai angaanga pikikaa, akavare, kua pikikaa i te Kopapa Akaaere no tetai tiati, tutaki tara'u, me kore moni tutaki kite Kopapa Akaaere no tetai au apinga tei oronga ia, me kore angaanga tei rave ia e ka akaapaia,—

- (a) no roto i tetai okotai, kite akautunga anga moni e kare e maata atu i te \$50,000, me kore kite tapekaanga no tetai tuatau e kare e maata atu i te 2 mataiti, me kore nga mea ravai; me kore
- (b) i roto i tetai au tu ke atu, kite utunga moni kare i maata atu i te \$200,000.

58 Takino i te au angaanga a te Kopapa Akaaere

Ko tetai tangata tei akakoro mate tu manako kore i te takino i tetai au angaanga a te Kopapa Akaaere ka apai aia i te au akapouanga moni no runga i te au akameitaki me kore tupau atu.

59 Paruparu te rave mai i te Akatikaanga

Ko tetai tangata tei rave i te tetai angaanga e ka anoano ia te akatikaanga a te kumite kakapu kakapu e kare i rave mai i te reira akatika anga ka apa aia i te akaapaanga,—

- (a) no roto i tetai okotai, kite akautunga anga moni e kare e maata atu i te \$100,000, me kore kia tapeka no tetai tuatau e kare e maata atu i te 5 mataiti, me kore nga mea ravai; me kore
- (b) i roto i tetai au tu ke atu, kite utunga moni kare i maata atu i te \$300,000.

60 Araiaanga i te oko atu i te vai

- (1) Kare tetai tangata e akatikaia kia oko atu i tetai uatu vai mei tetai tangata mai e no ko mai i te Kopapa Akaaere.
- (2) Kare tetai tangata e akatikaia kia oronga i tetai vai ki tetai uatu tangata e no ko mai tana vai i te Kopapa Akaaere ki te toru o te tangata mei te mea e ko te reira tangata kua kite aia me kore tarotokaka aia e kote toru o te tangata te oko atura aia i te vai ka vao.
- (3) Tuanga iti (1) e te (2) kare teia e arapaki i tetai uatu tangata e rauka mai tetai tikaanga nona mei ko mai i te Kopapa Akaaere kia oko atu i te vai.
- (4) Ka rauka i te Kopapa Akaaere kia oronga me kore tapu i tetai tikaanga i tona uaorai mana, kia akairi mai i tetai turanga (tetai au tero me kore au tiati) mei runga mai i taua akatikaanga.
- (5) Ka akaapa ia tetai tangata me apa ake aia kite utunga tutaki moni auraka kia maata atu i te \$100,000, mei te mea rave aia i tetai angaanga—
 - (a) kaitamaki ki teia tuanga:
 - (b) kaitamaki kite au irava o te reira au akatikaanga tei oronga ia.

Pae 7

Turanga Vai

61 Akarakara I te vai (Testing water)

Ka aonano ia te Koapa Akaaere, auraka kia iti mai i te marama, kia akara matatio ia te vai—

- (a) te oronga anga kite katoatoa; e te
- (b) ki tetai uatu putuputuanga tetai au ngai akaki/inu vai.

62 Tuatua akakite

I tetai au tuatau e kote turanga vai i te akarakara ia anga e kare e tau kia inu ia, ka anoano ia te Kopapa Akaaere kia—

- (a) i te turanga oronga o te vai no te katoatoa, ka anoano ia kia akakite ia kite katoatoa rava me kore te tuanga arapaki ia kia tunu ia te vai auraka kia iti mai te okotai marama akakite na roto i te nuti pepa e oko ia ana i Rarotonga; e te
- (b) i te turanga no te ngai oronga anga vai inu no te katoatoa, kia akaari ia te akakite tuatua kia tunu ia te vai ki tetai ngai kitea pu ia o te ngai oronga anga inu vai.

Pae 8

Ko te Katoa e Tetai Pae Ke atu

63 Tapeka anga te Kopapa Arataki kua akakotinga ia

Ko te Kopapa Akaaere ka timata pakari aia i te oronga uatu rai i tana au angaanga inara kare e tapeka anga iaia (noatu e nona te apikepika)—

- (a) tetai atu tamanamanata anga i roto i te angaanga, me kore kino e kua kino atu tetai aronga tangata no tetai o teia au tumu nei, tei tupu:
 - (i) te paruparu me kore manga paruparu no te oronga anga vai;
 - (ii) tetai au akatuke anga turanga vai; me kore
- (b) tetai tei pakia me kore kino tei rauka mai mei te taangaanga i te au paipa, taviri vai, tamoumou, tapiripiri, au apinga anganga, tetai au apinga vai taangaanga ia, nate me kore aronga tangata; e te
- (c) ki tetai pae tei kino tei tupu na roto i te aronga angaanga o te Kopapa Akaaere me kore te apinga i runga i te enua o te aronga tangata: me kore
- (d) tetai tei pakia no tei inu me kore akapuapinga i te vai.

64 Akamataraanga (exemption) mei te tero

- (1) Kare te Kopapa Akaaere e tutaki tero, tero no vao, tero apinga (mari ua te VAT) e tetai au tutakianga ke atu.
- (2) Ei kiriti ke i te ekoko, kote Tuanga iti (1) kare te reira e atui me kore piri ki tetai tutakianga moni note tetai angaanga tei rave ia, au puapinga me kore akapouanga tei tutaki ia mei roto i te pute o te Kopapa Akaaere ki tetai mema o te Kopapa Akaaere.

65 Tuanga iti (Subsidiary) o te CIIC

Ko te Kopapa Akaaere e kopapa akatinamou ia i raro ake i te ture tei atui atu kite Tuanga 8 o te Ture Cook Islands Investment Corporation 1998.

Ture iti

66 Ture Iti

Ka rauka i te Mata o te Ariki Vaine, kia rave na roto i te Akaueanga a te Konitara Tutara Maata e na roto i te tamanakoanga a te Minita, kia anga i te ture iti no tetai ture okotai me kore maata te au tumu:

- (a) te akatinamou me kore tau i te kotinga o tetai kakapu, e te akatuke me kore mono i te Akapapaanga 2 kia tau rai:
- (b) te akatinamou me kore akatuke i te koro o tetai o te au o:
- (c) te paruru me kore anga i tetai au ture no runga i te akatinamou e te akapuapinga i tetai au rua-vai, vai punake, vai ti'akaia i te tai, vai i raro i te papa enua, vai ua, vai tangaka, me kore kauvai:
- (d) kia akataka i te maata anga o te vai i roto i tetai tuatau akataka ia me kore ko teia au tuatau ko te Kopapa Akaaere ka oronga ratou i te vai mate kore e tutaki i raro ake i te Tuanga 31(1).
- (e) kia akataka i te au utunga tutaki no te aatianga i tetai au ture iti auraka ra kia maata atu i te \$5,000, e note au akaapaanga tamou no te au ra ta-takitai auraka ra kia maata atu i te \$1,000 i te ra:
- (f) kia akakite i te au tutaki moni e te tutaki keke o te au mema o te au kumite kakapu e te ta ratou akapou anga mataiti no te au kumite kakapu:
- (g) kia oronga i te arataki anga e te au ture iti i roto i tetai uatu tuanga tei tau no te rave e te au mana o te Kopapa Akaaere i raro ake i teia Ture.
- (h) kia oronga no tetai uatu au anganga tei manako ia no teia Ture, tei tau no te katoaanga o te akateretere, me kore te turu maata te ka anoanoa ia.

67 Akatukeanga ki tetai au ture

Te au ture tei akamanaia i roto i te Akapapaanga 1 ka akatuke ia i roto i te Akapapaanga.

Tuatau akatuke e te tuanga akono

68 Tuku atu mei To Tatou Vai kite Kopapa Akaaere

I te ra e mana ai teia Ture,—

- (a) ko te au apinga e te au tapeka anga a To Tatou Vai, e kamupani tei akatinamou ia i raro ake i te Ture Companies 1970-71, ka riro mai ei teia au apinga e te au tapeka anga kite Kopapa Akaaere:
- (b) ko te chief executive o To Tatou Vai kua rave takake ia kia ikiia e kote CEO o te Kopapa Akaaere i raro ake i te Tuanga 47(1):
- (c) ko te aronga angaanga e tetai au opita o To Tatou Vai ko ratou tika ia te aronga angaanga a te Kopapa Akaaere:
- (d) ko te Kopapa Akaaere ka riro mai e ko tetai pae ki te au arikianga tuatua ta To Tatou Vai i anga ko tetai tuanga, i roto ia To Tatou Vai
- (e) Ko To Tatou Vai ka topiri ia te reira i raro ake i te Tuanga 92 o te Ture Companies 1970-71.

Akapapaanga 1

Akatukeanga ki tetai au Akamanaanga

Ture Cook Islands Investment Corporation 1998 (1998 No 3)

I te Tuanga 2(1), akataka tuatua no tetai kopapa akatinamou ia e te basileia, kia taono iatu i muri ake i te parakarapu (e):

- “(f) Kopapa Akaaere To Tatou Vai akatinamou ia i raro ake i Ture To Tatou Vai Kopapa Akaaere 2020:”

Ture Public Health 2004 (2004 No 13)

Mono i te Tuanga 21 and 22 kite:

“21 Rave mai e te akarakara te au ngai kaukau pai vai

- “(1) Ka rauka i tetai tangata anganga o te Oraanga kia tutaka mate rave mai i tetai au vai no te akarakara mei roto i tetai uatu ngutuare kaukau (pool) me kore ngai kaukau o te katoatoa.
- “(2) Ka rauka i te Tekeretere i te akanoonoo no tetai tangata o te Marae Ora kia tuku mai i tetai vai akara kite aronga kua tau note akara.
- “(3) I te rauka anga mai o te reira akarakara, kote tangata angaanga tei rave mai i te reira kia tuku atu kite Tekeretere. Mei te mea e kote vai kaukau mei tetai ngutuare mai, ka oronga te Tekeretere i tetai tuatua tata viviki no tei kitea ia mai kite ona.

“22 Monita i te tukuanga kupenga vai

- “(1) Ka akatinamou te Tekeretere te au angaanga a te au aronga tutaka o te oraanga—
- (a) kia apai i teia au vai akara mei tetai uatu kupenga o te akataeanga vai; e te
- (b) tutaka i te au kopapa akataeanga vai no tetai manamanata takino me ka tupu mai rai—
- “(i) mei roto mai i te reira tango angaanga:
- “(ii) na roto i tetai angaanga me kore kare e angaanga a tetai tangata.
- “(2) Ka anoano ia te Tekeretere kia akapapu e kote au akanoonooanga no te monita e te akara matatio no runga i tetai au manamanata oraanga i roto i nga mataara e rua—
- (a) rave tamou e te putuputu, na roto i tetai papa e te mamao te ka akari mai i te au manamanata takino mei roto mai i te au pu paipa e tetai au mea ke atu e te au ngai tama anga vai e tetai au tango anganga; e te
- (b) rave poitirere, i tetai au ravenga kia akaparuparu i te ravenga a tetai pae tangata note uuna mate pikikaa kia takino me kore rave i tetai au tu ke atu kia kore e tau kite akatereanga.

“22A Rave mai e te akarakara te tukuanga vai

- “(1) Ka rauka i tetai uatu tangata tutaka i tetai uatu tuatau kia rave mai i tetai vai kia akarakara ia mei tetai uatu ngai o te akataeanga vai.

“(2) Ka rauka i te Tekeretere i te akatinamou ki tetai uatu tangata angaanga o te Marae Ora kia tuku atu i tetai vai ki tetai tangata ariki ia note akarakara matatio ia.

“(3) I te rauka anga mai o te reira akarakara anga, ko te tangata anganga tei rave mai i te reira ka anoano ia kia oronga vave atu i te reira kimikimi anga kite Tekeretere. Ka oronga i reira te Tekeretere i tana tuatua akakite tata kite manitia o te reira ngai tukuanga vai.

“22B Akatinamou o te tika o te vai

“(1) Ko tetai tangata tutaka oraanga tei apai i tetai vai akara kia, i te tuatau ka apai ei me kore i te tuatau tau tikai, e i muri uake e tau kia rave, kia rekoti tata te ra, taime, e te ngai e no reira mai te vai akara i rave ia mai ei. Ko te rekoti kia rave ia te tu o tetai me kore au tutu tei akaari i te ra e te ora.

“(2) Ko te aronga angaanga o te Marae Ora e te aronga akarakara e te mou ra ratou i te vai akara kia akono i te rekoti e te akapapaanga e ka rauka i te oronga mai i te au akapapaanga no te akono anga o te reira au vai akara.

“22C Tata i te au ripoti e te akapakari anga

Ka tata te Tekeretere ki roto i te nuti pepa kia akakite tata ia auraka kia iti mai i te epetoma e kia rauka katoa i te katoatoa i te oko i Rarotonga nei te au ripoti e te au akarakara vai, kia akaari mai e me e mea tau, mei runga mai i te ripoti vai e, ka tau te reira i te inu.”

Ture Enua (Facilitation of Dealings) 1970 (1970 No 7)

I muri ake i te tuanga ou Tuanga 26, tauru atu:

“26A Te Kopapa akaaere kia iki i te au mema o te kumite kakapu

Ko teia Kopapa kua akatinamou ia i raro ake i teia Ture kia iki mai i te au mema o te kumite kakapu tei akatinamou ia i raro ake i Ture Te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020.”

I muri ake i te Tuanga 51(1)(h), tauru atu:

“(i) E ko te au atu enua tei akatinamou ia e te/me kore iki i tetai mema kite kumite kakapu kia tau kite Ture Te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020.”

Mono i te Tuanga 51(2) kite:

“(2) Takake atu kite tika tei akakeu ia i raro ake i te Tuanga iti (1)(i), ko tetai akakeu anga tei ariki ia e te atu enua tei putuputu mai kia tau ki teia tuanga nei kare ona mana kia taangaanga ia mari ua e kia akamana ia e te Akavaanga kia tau katoa ki teia Ture.

“(3) Ko tetai akakeu anga tei ariki ia i raro ake i teia Tuanga iti (1)(i) kare ona mana me kore tika kia taangaanga ia mari ua kia rave ia mai tetai kapi tei taina ia e te Retita tei akatinamou mai i te tuanga o teia Ture.”

Akaueanga no te Angaanga Vai Rarotonga 1960 (1960 No 11)

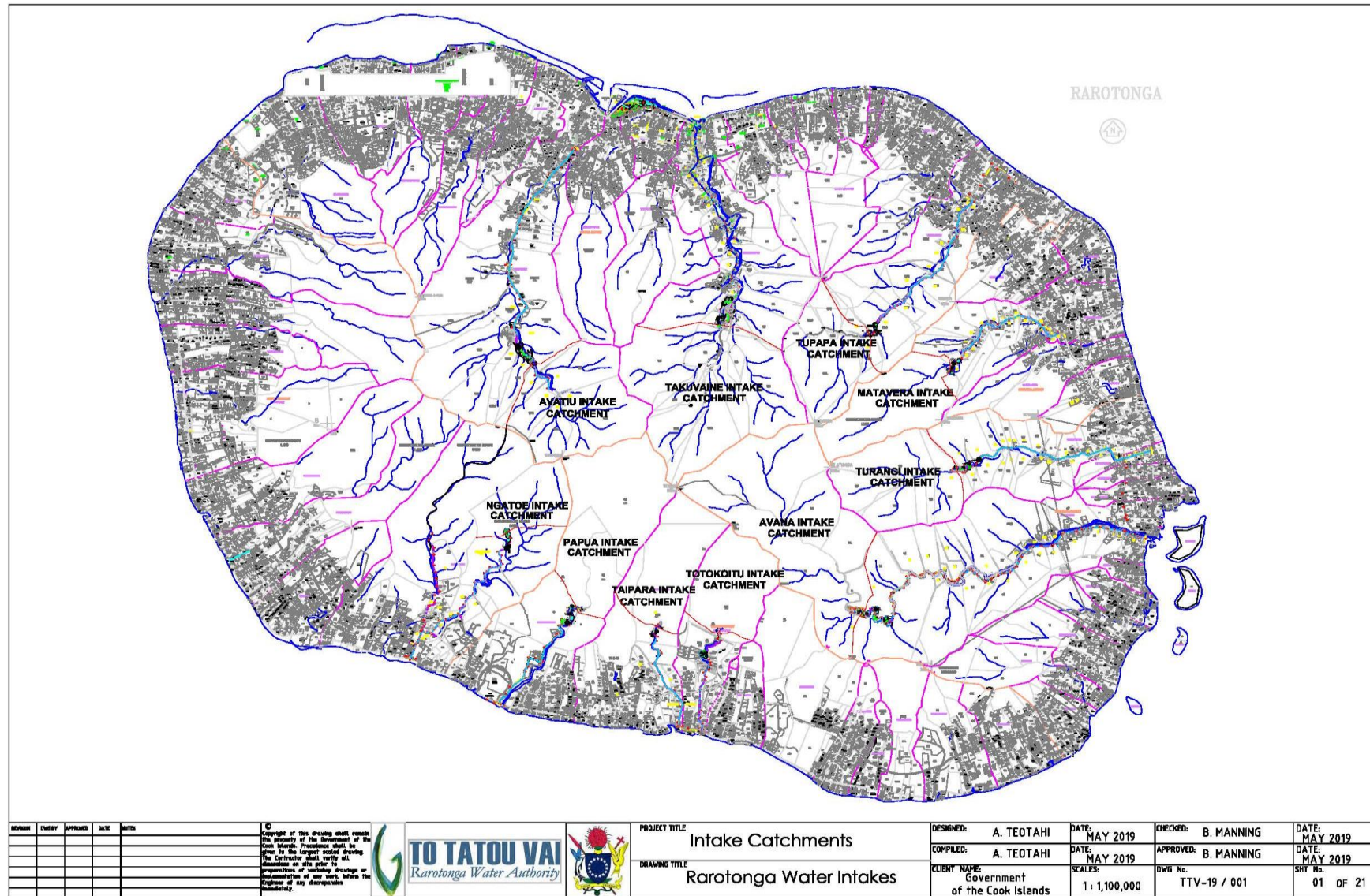
Repeal sections 6, 7, 8, 8A, and 10.

Akapapaanga 2
Au Kakapu Vai

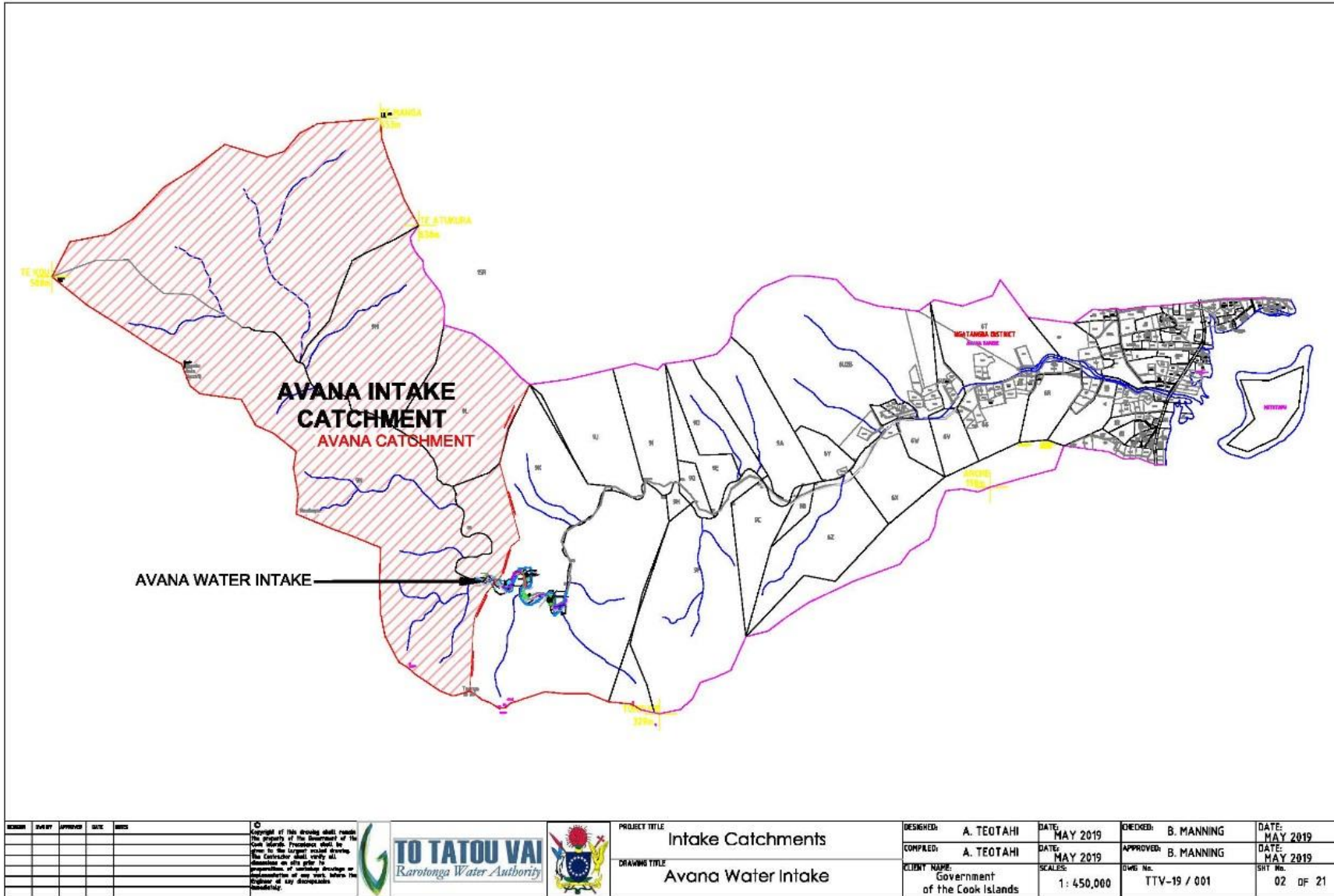
RAROTONGA WATER CATCHMENT

DESIGNER	DRAWN	APPROVED	DATE	REVISION	1	PROJECT TITLE	DESIGNED	DATE	CHECKED	DATE
					2	Intake Catchments	A. TEOTAIHI	MAY 2019	B. MANNING	MAY 2019
					3		COMPILED	A. TEOTAIHI	B. MANNING	MAY 2019
					4		DATE	MAY 2019	DATE	MAY 2019
					5	DRAWING TITLE	CLIENT NAME	SCALES	DWG. No.	SHT. No.
					6	Rarotonga Water Intakes	Government	1:1,100,000	TTV-19 / 001	00 OF 21
					7		of the Cook Islands			

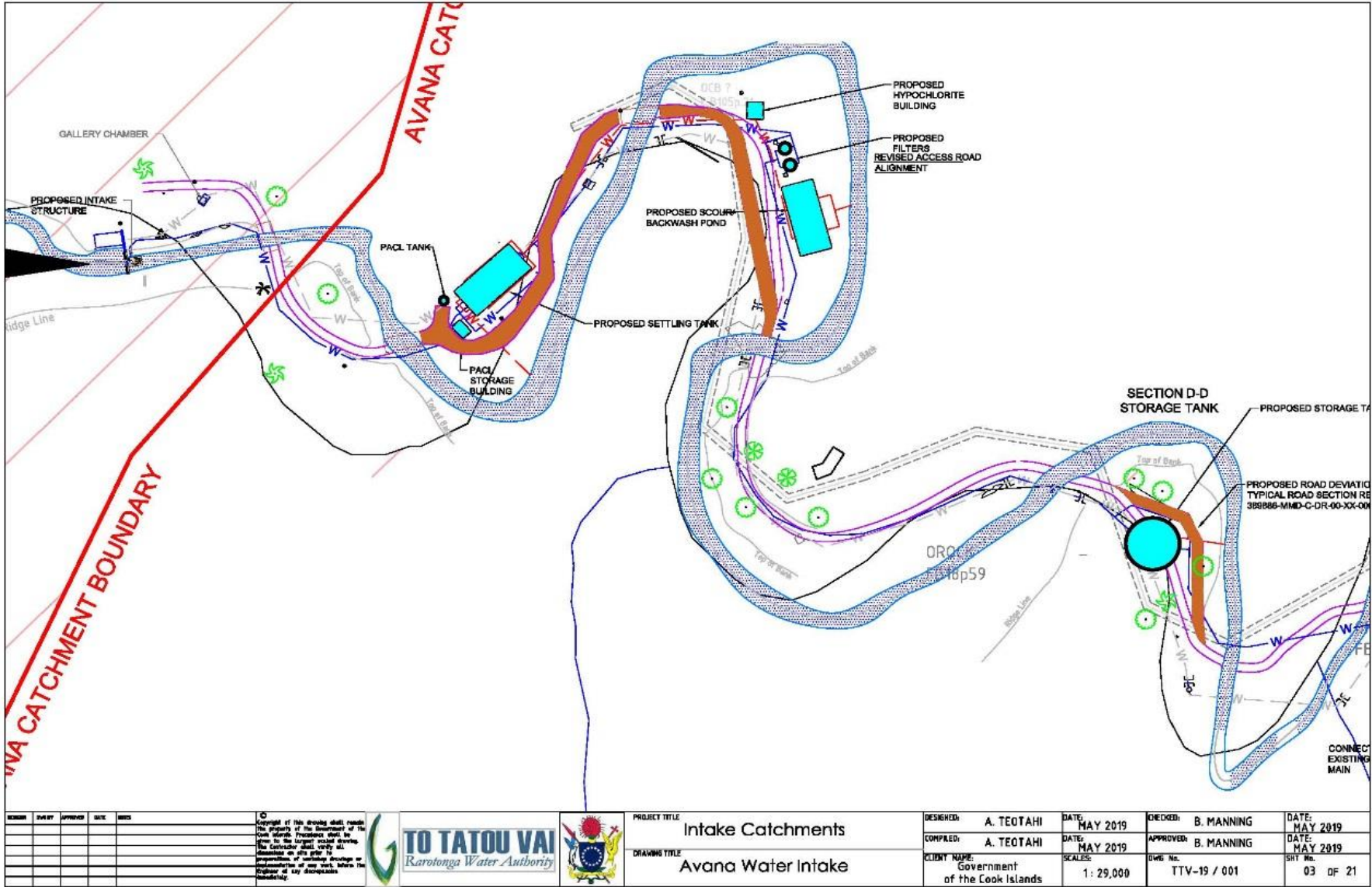
Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

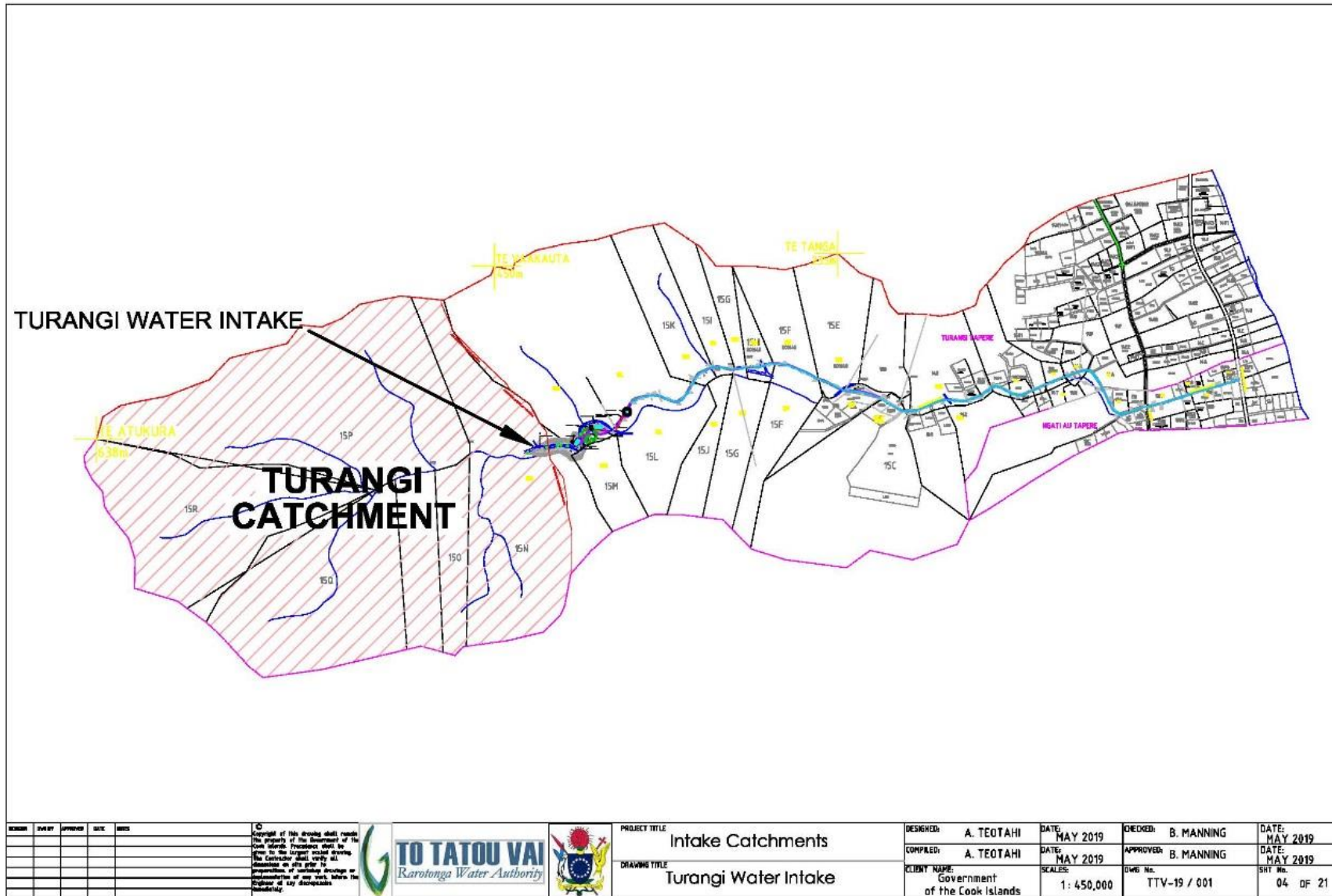
Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

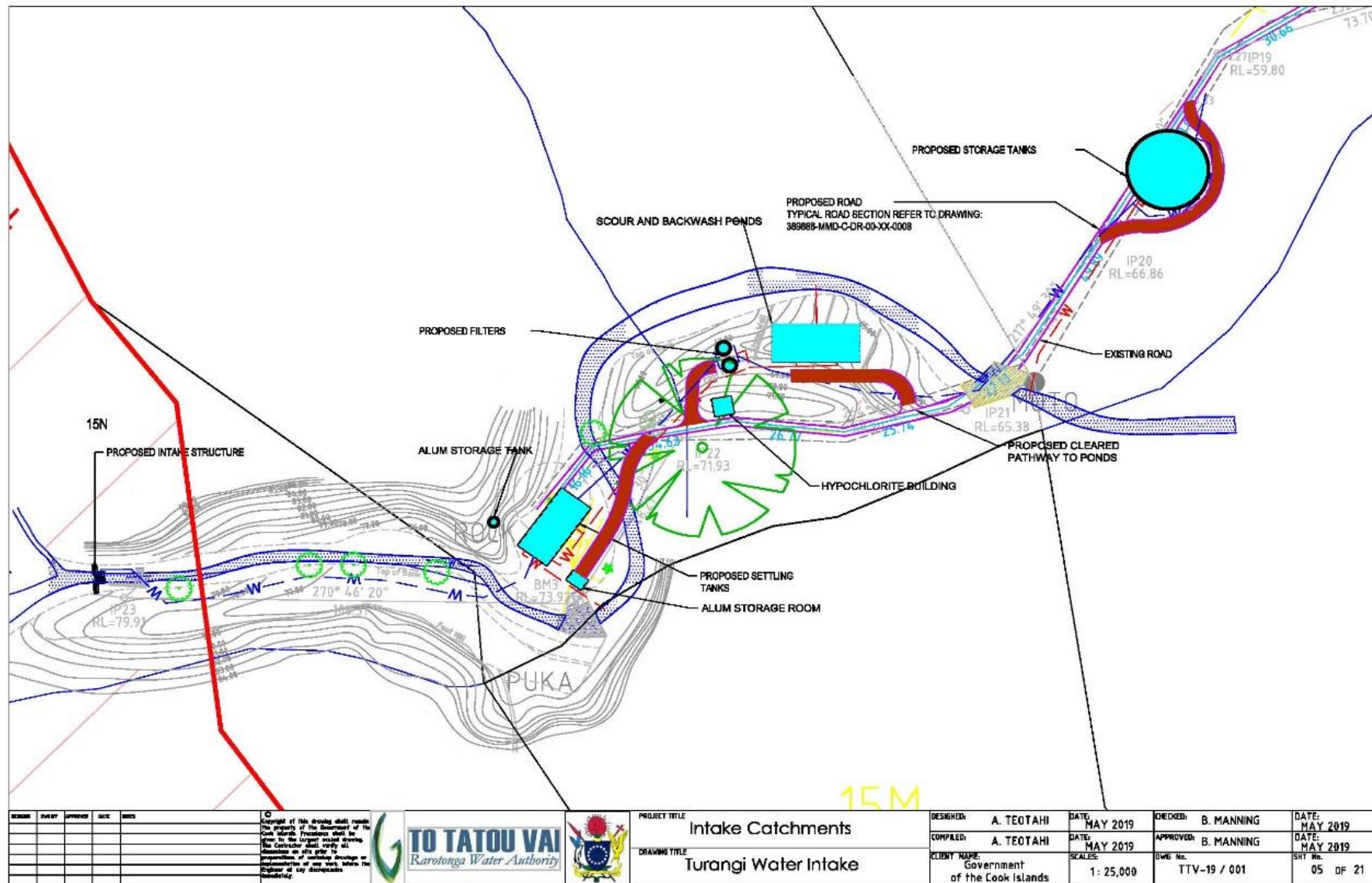
Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

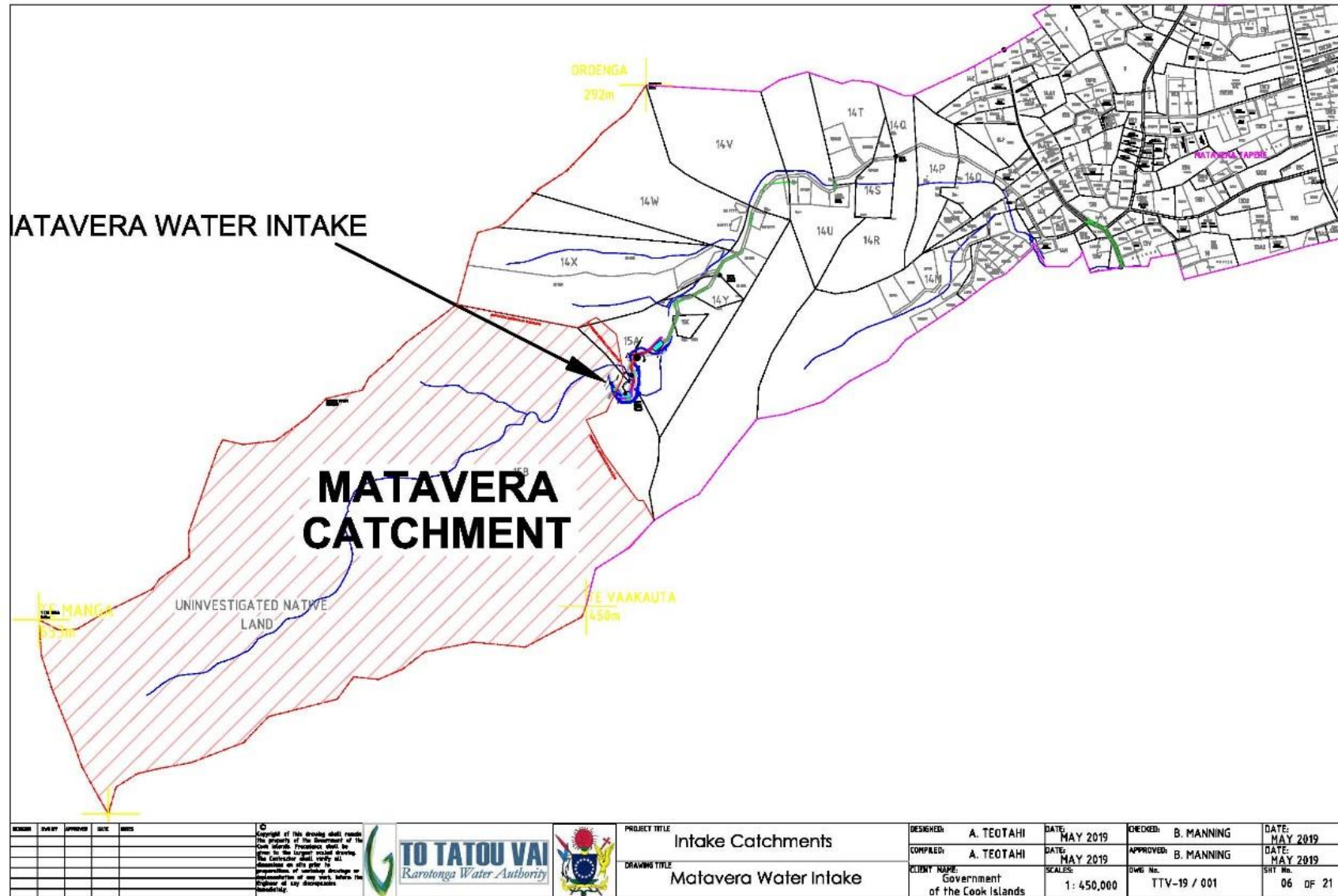

Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

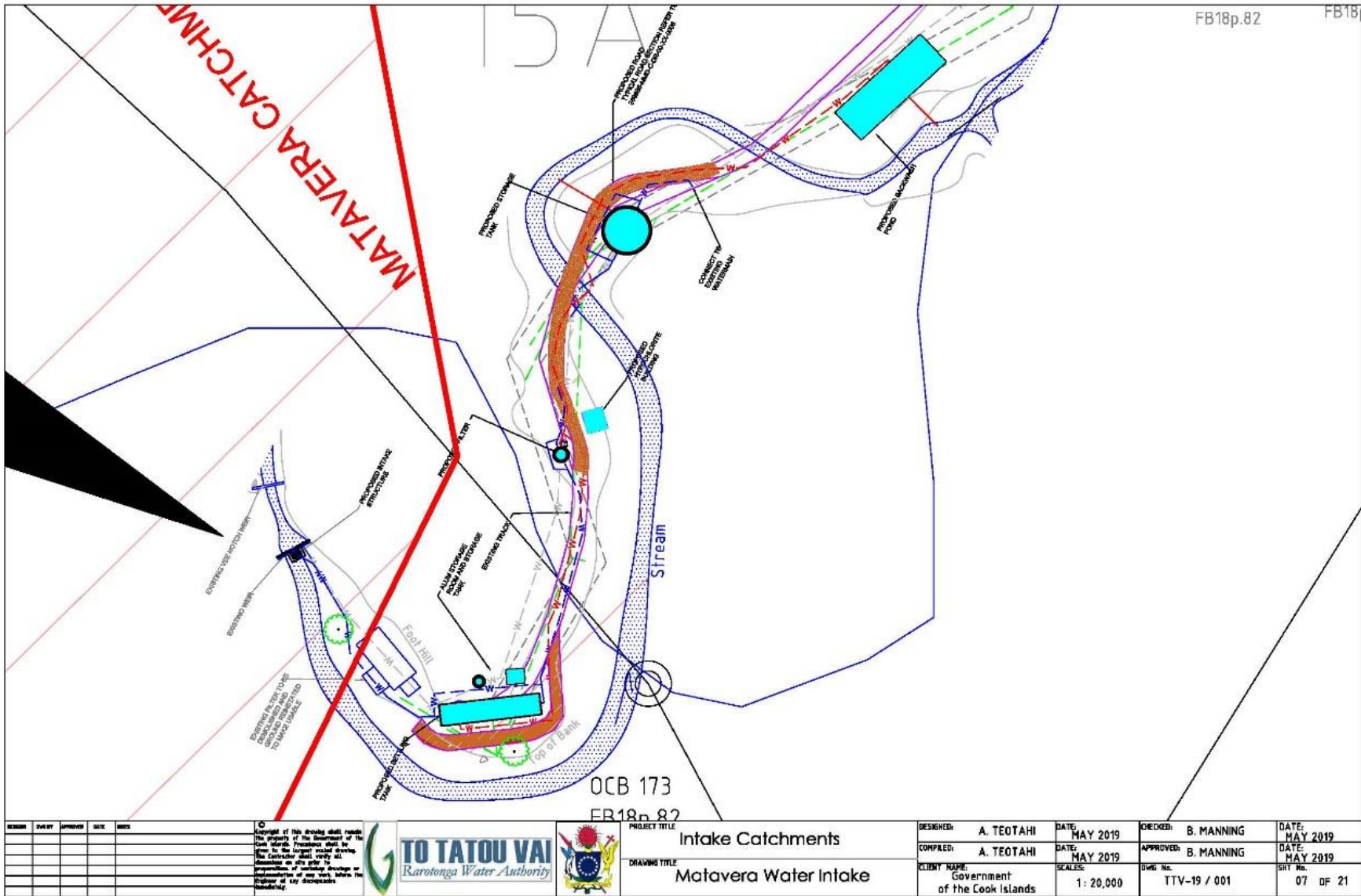

Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

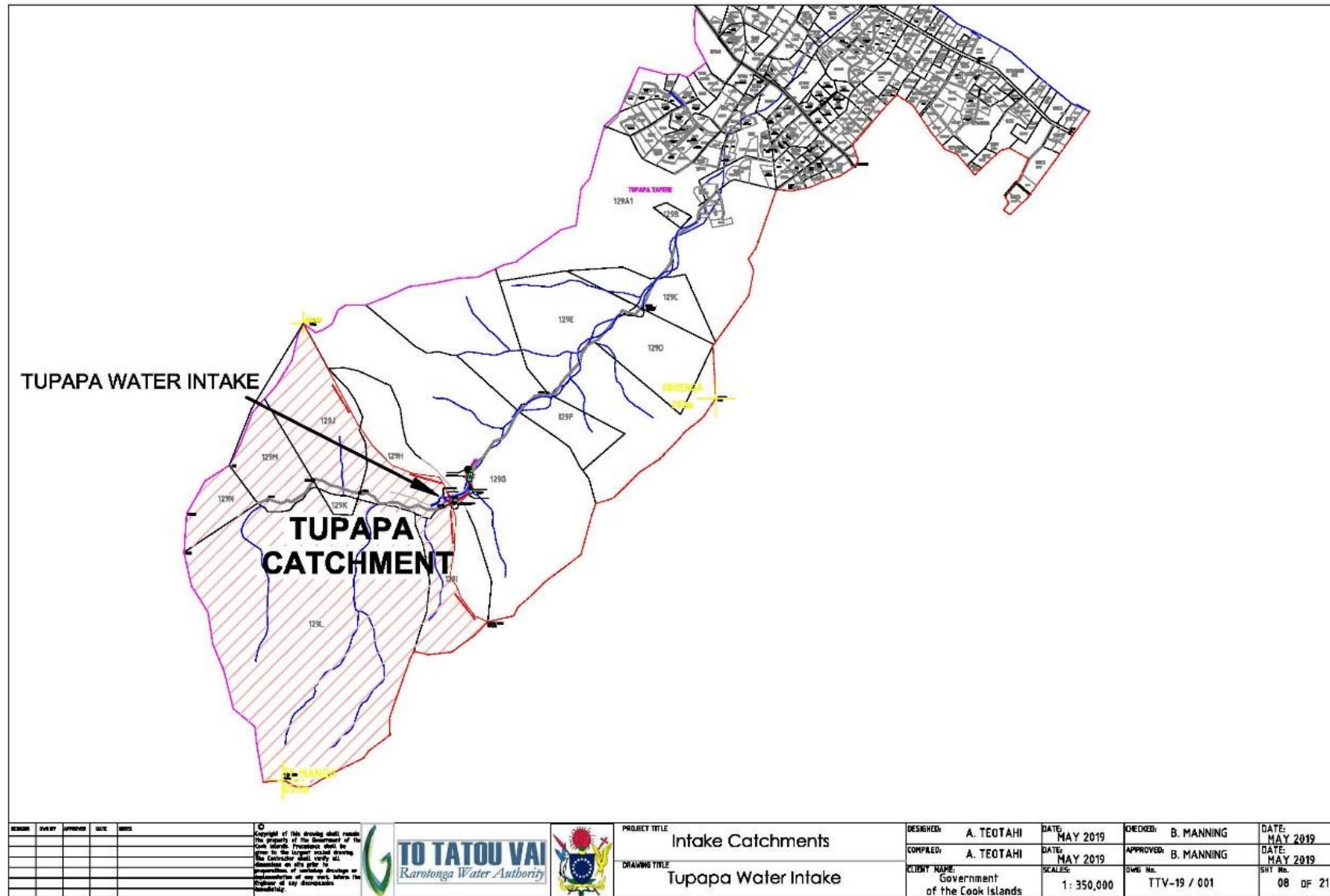

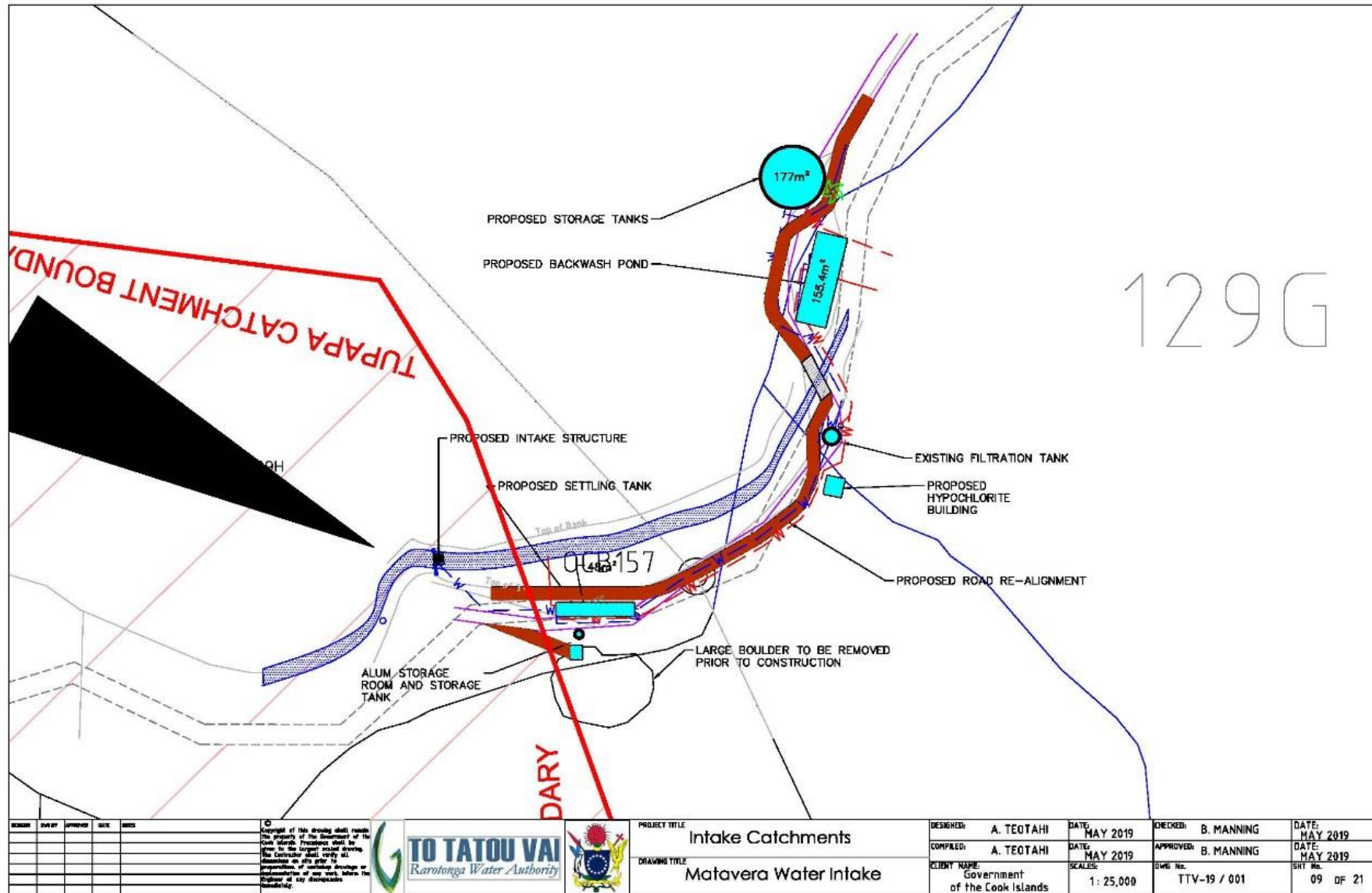
Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

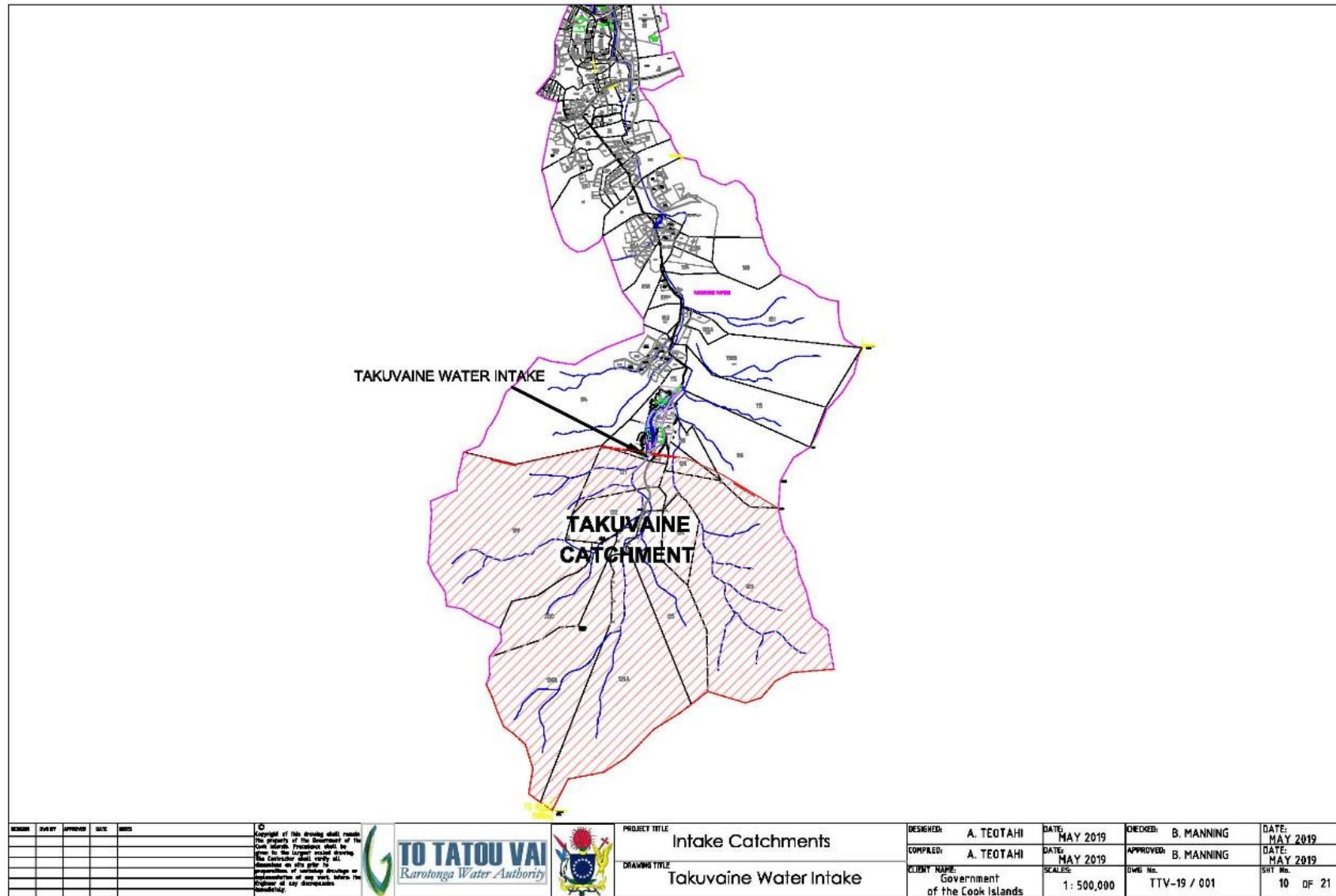
Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

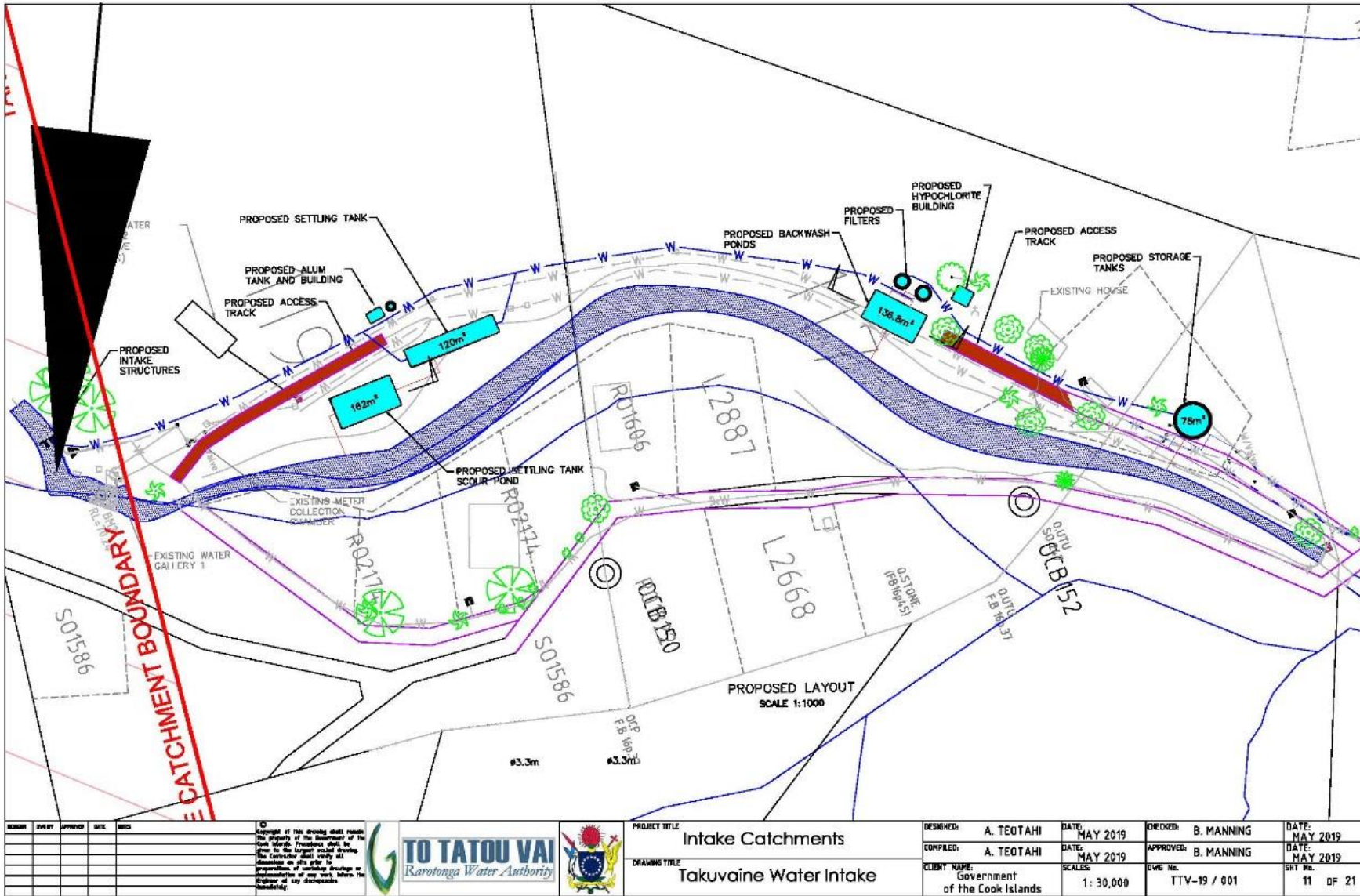
Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

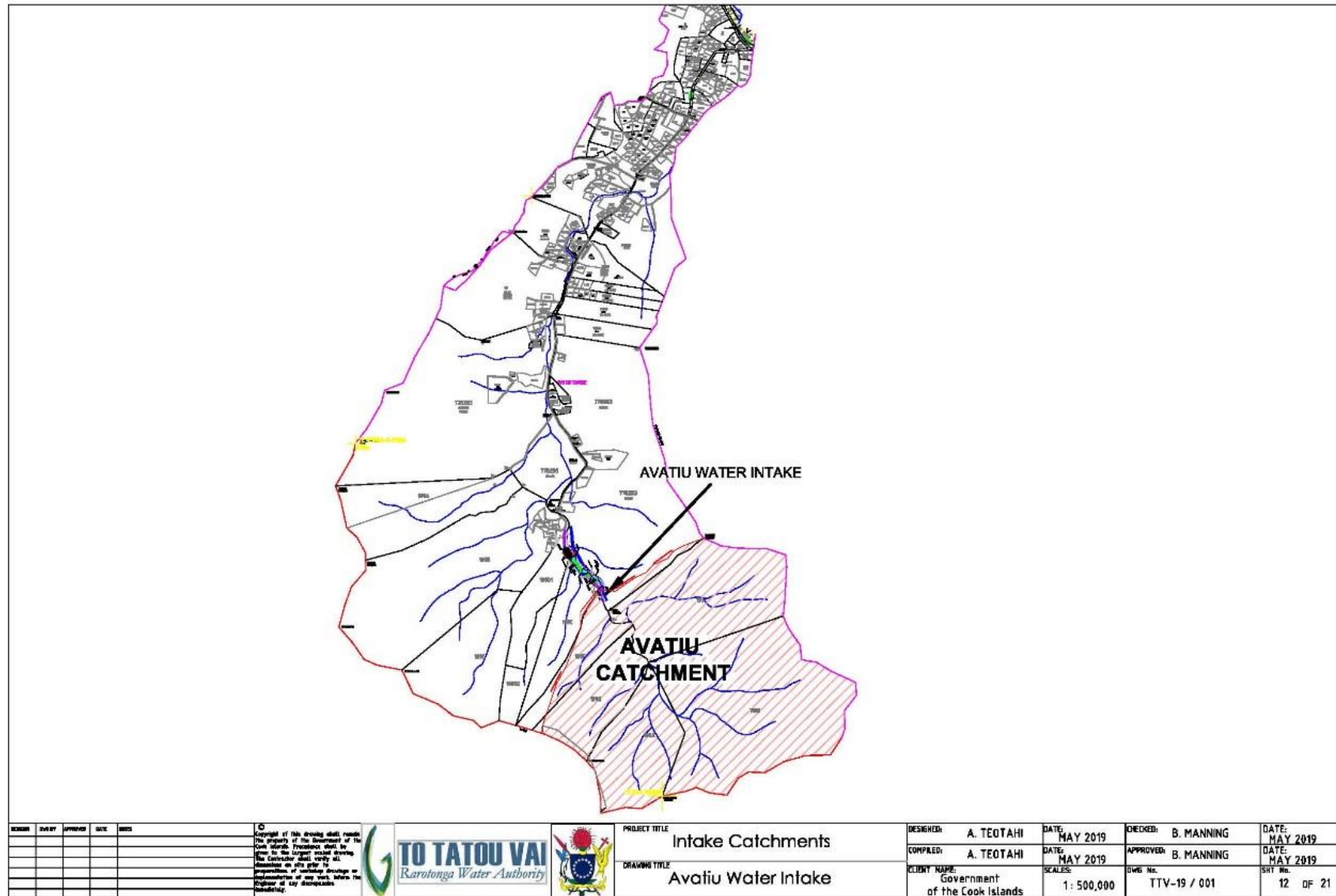
Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

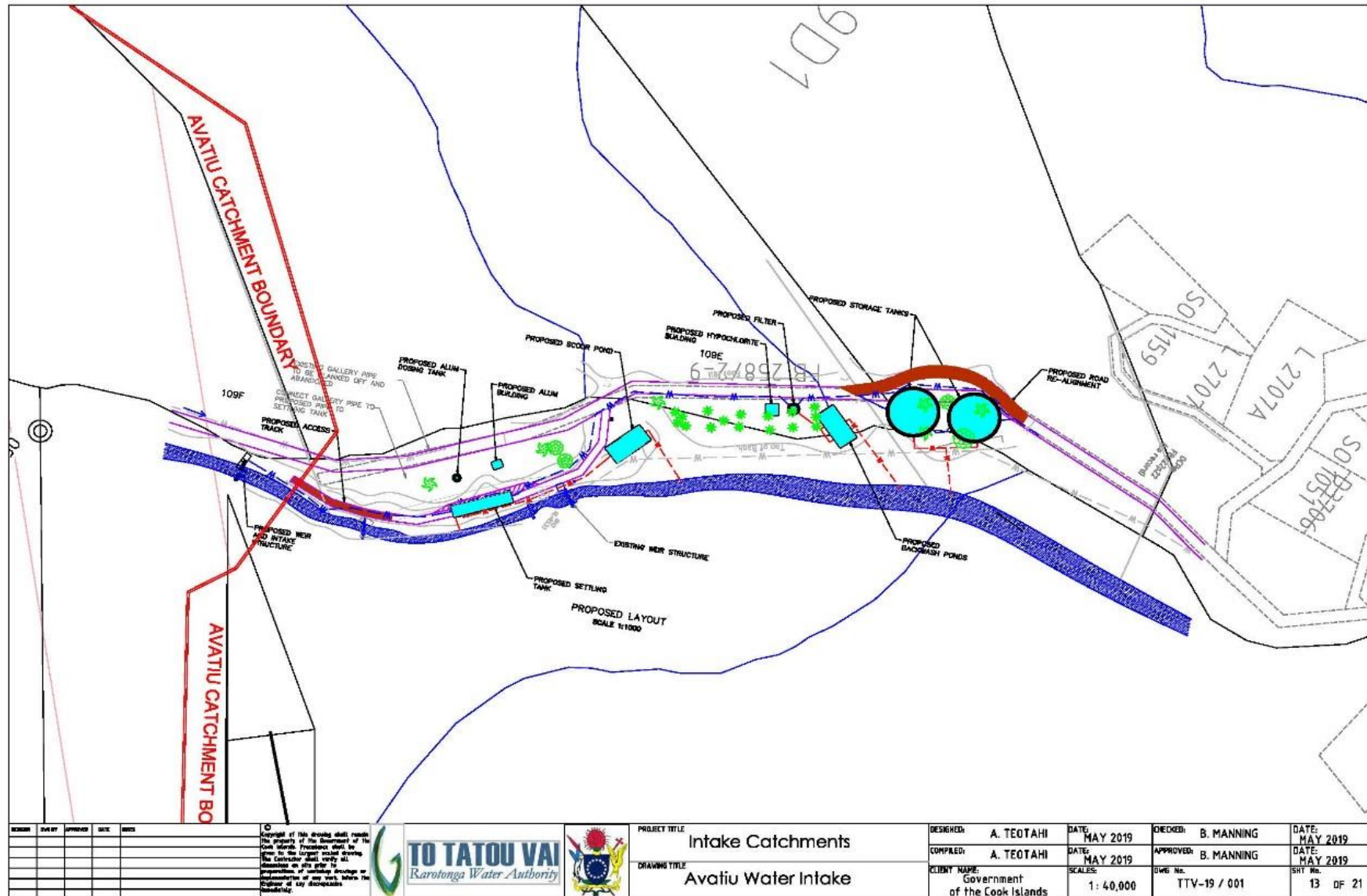
Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

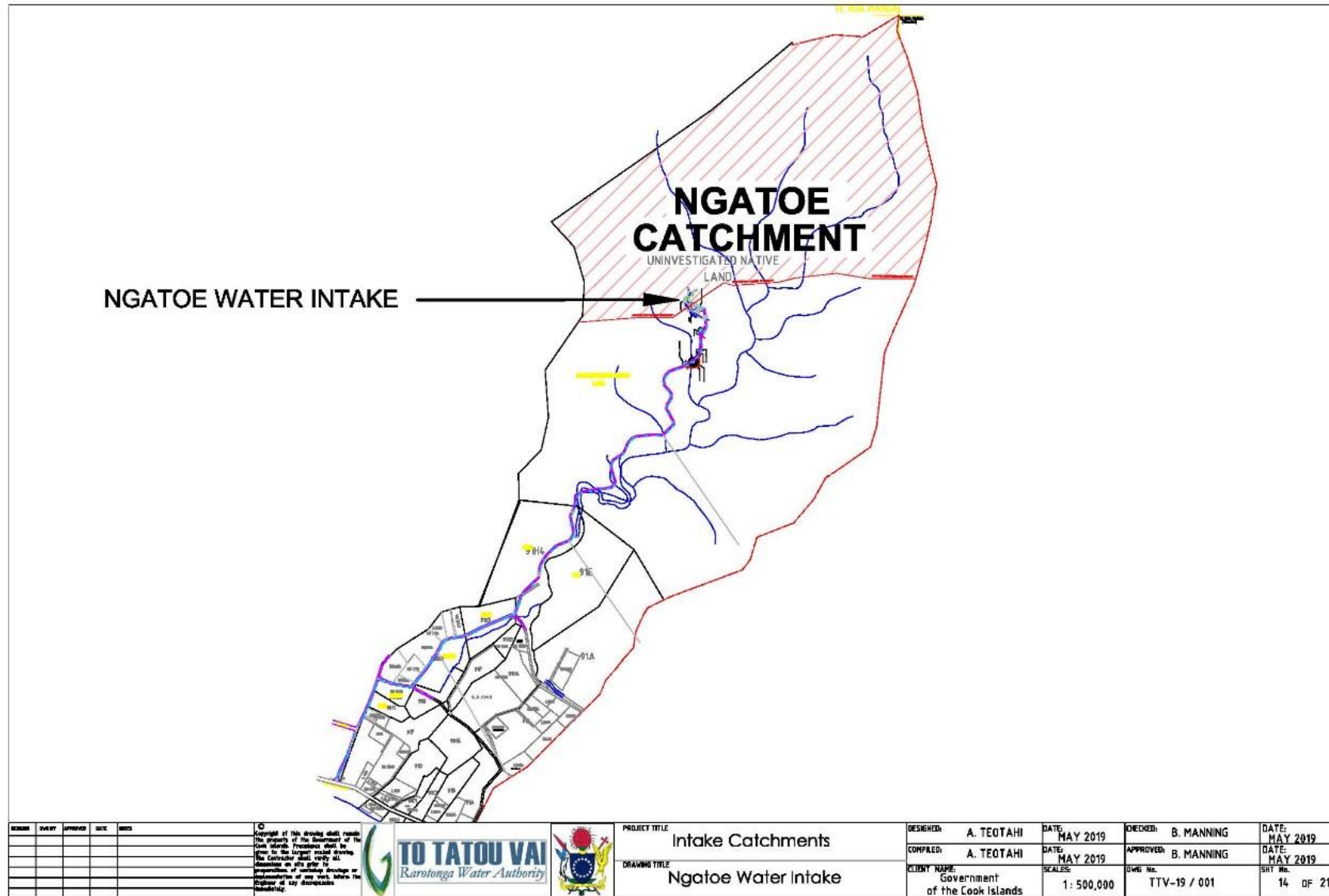
Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

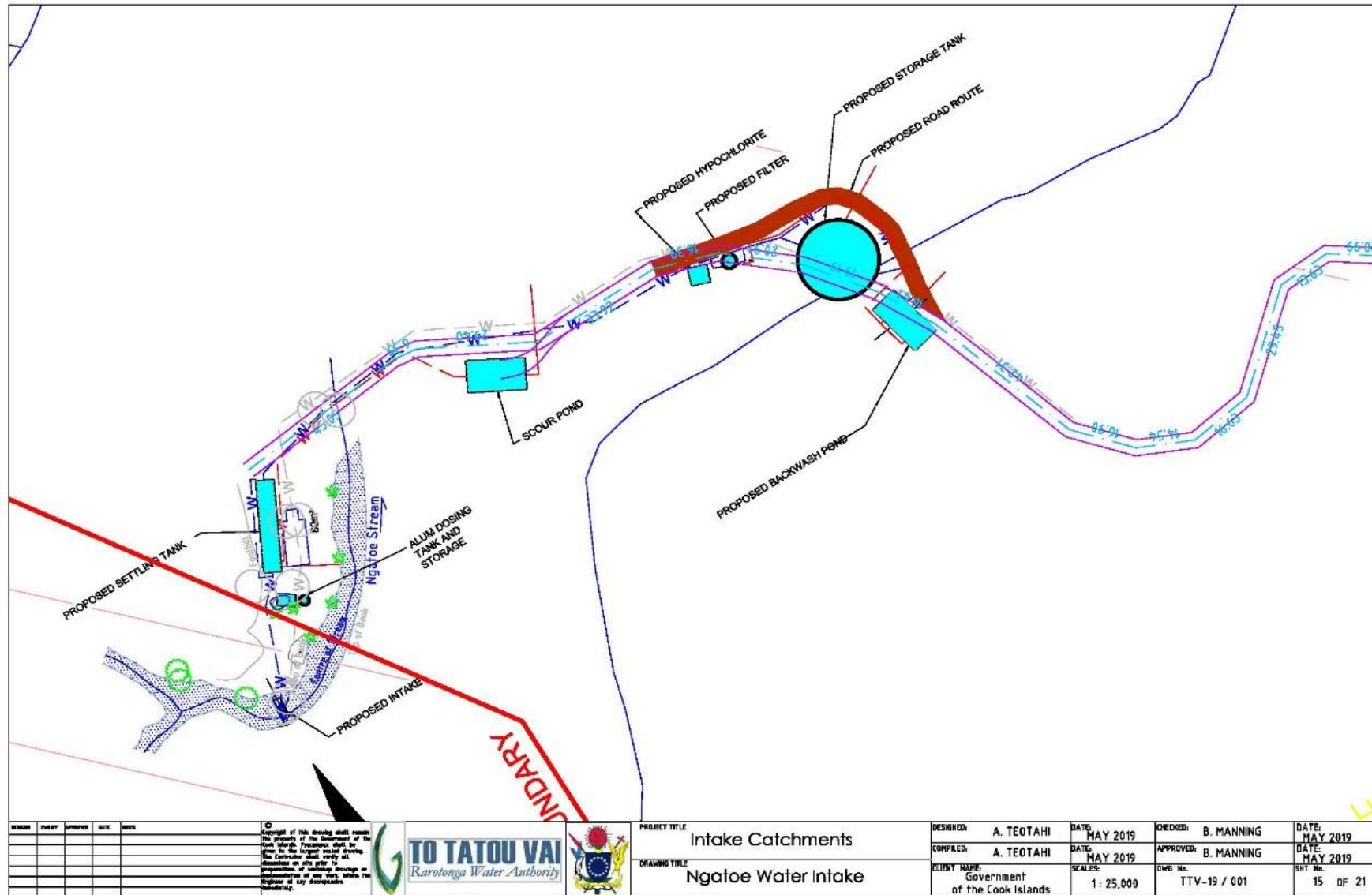
Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

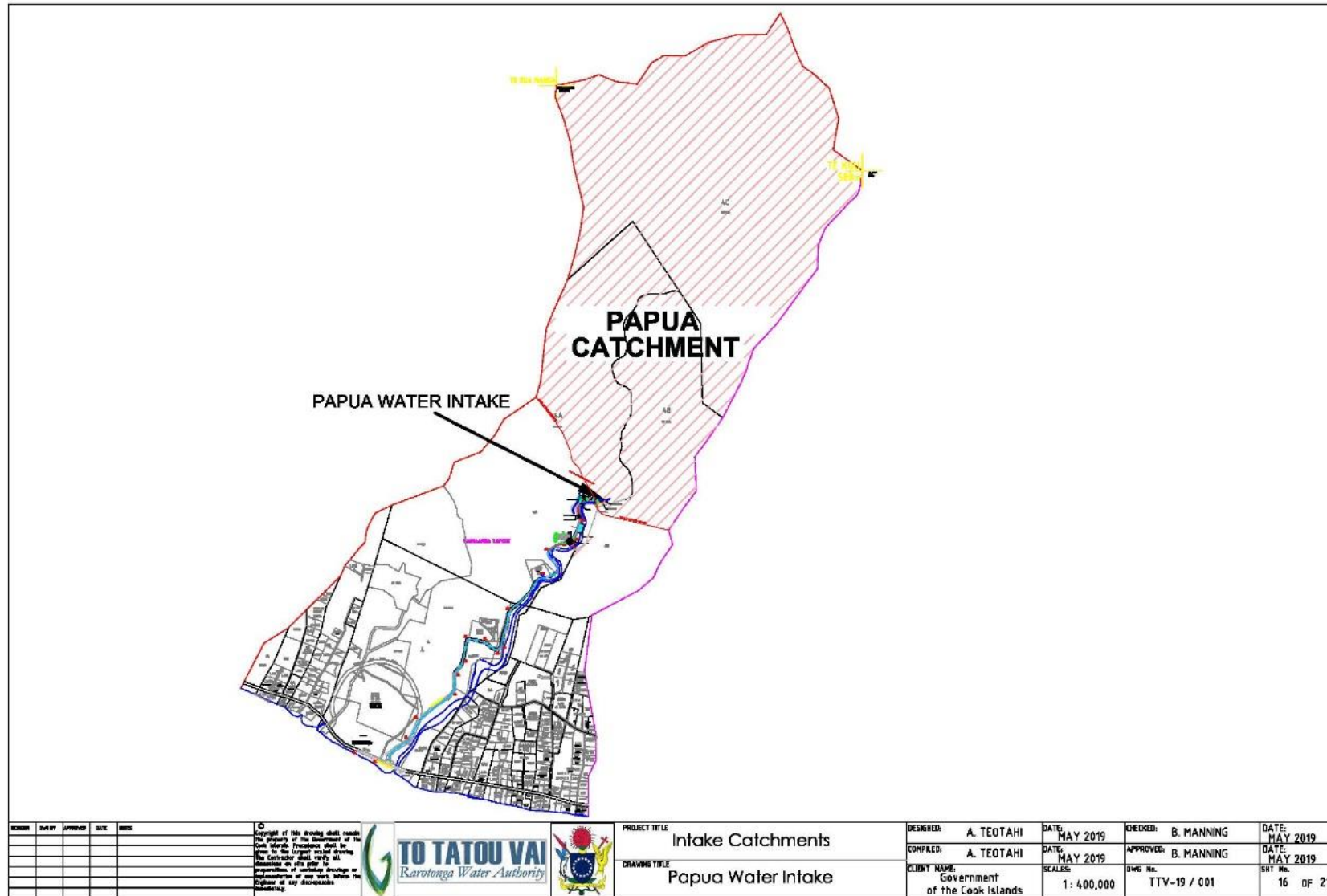
Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

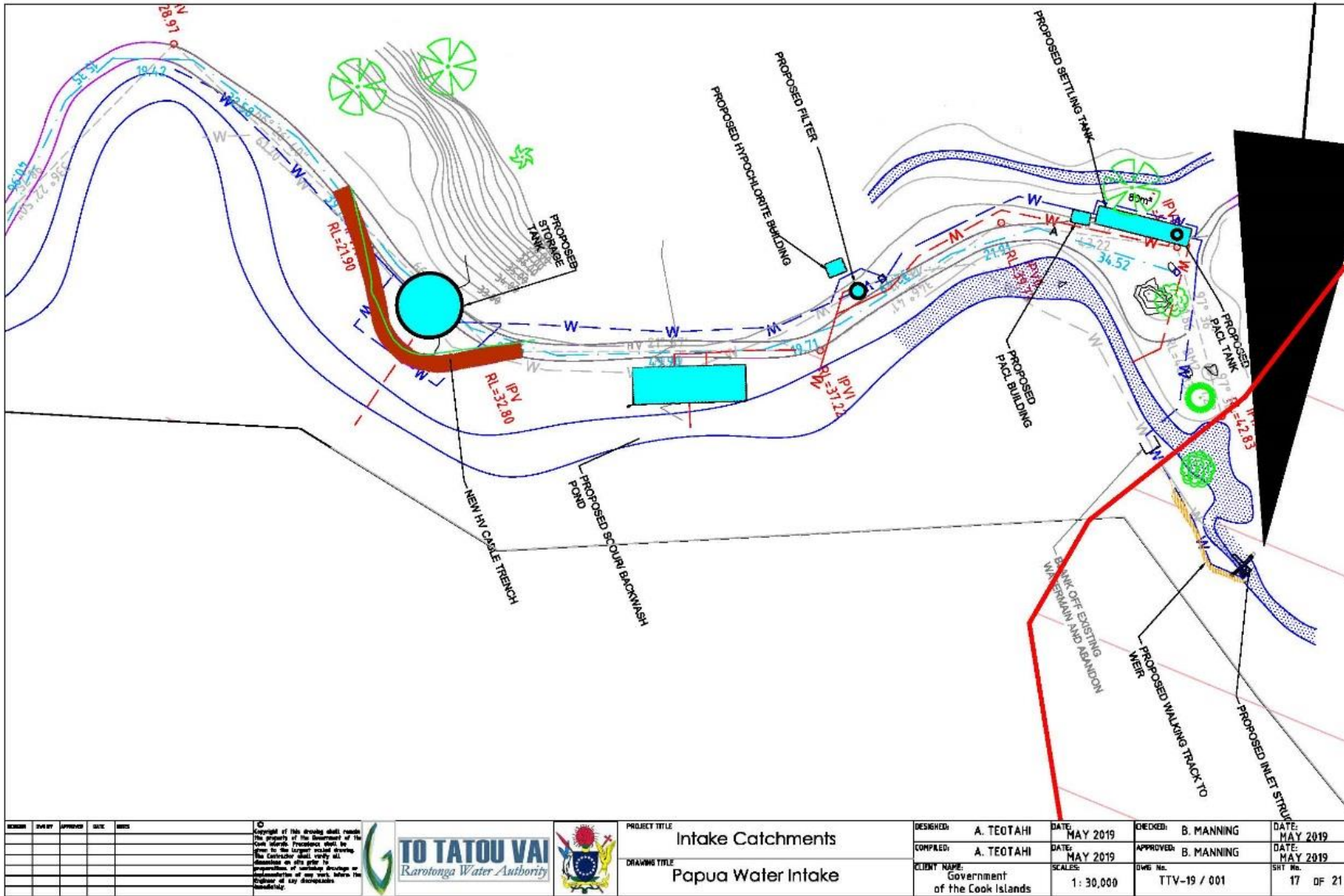
Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

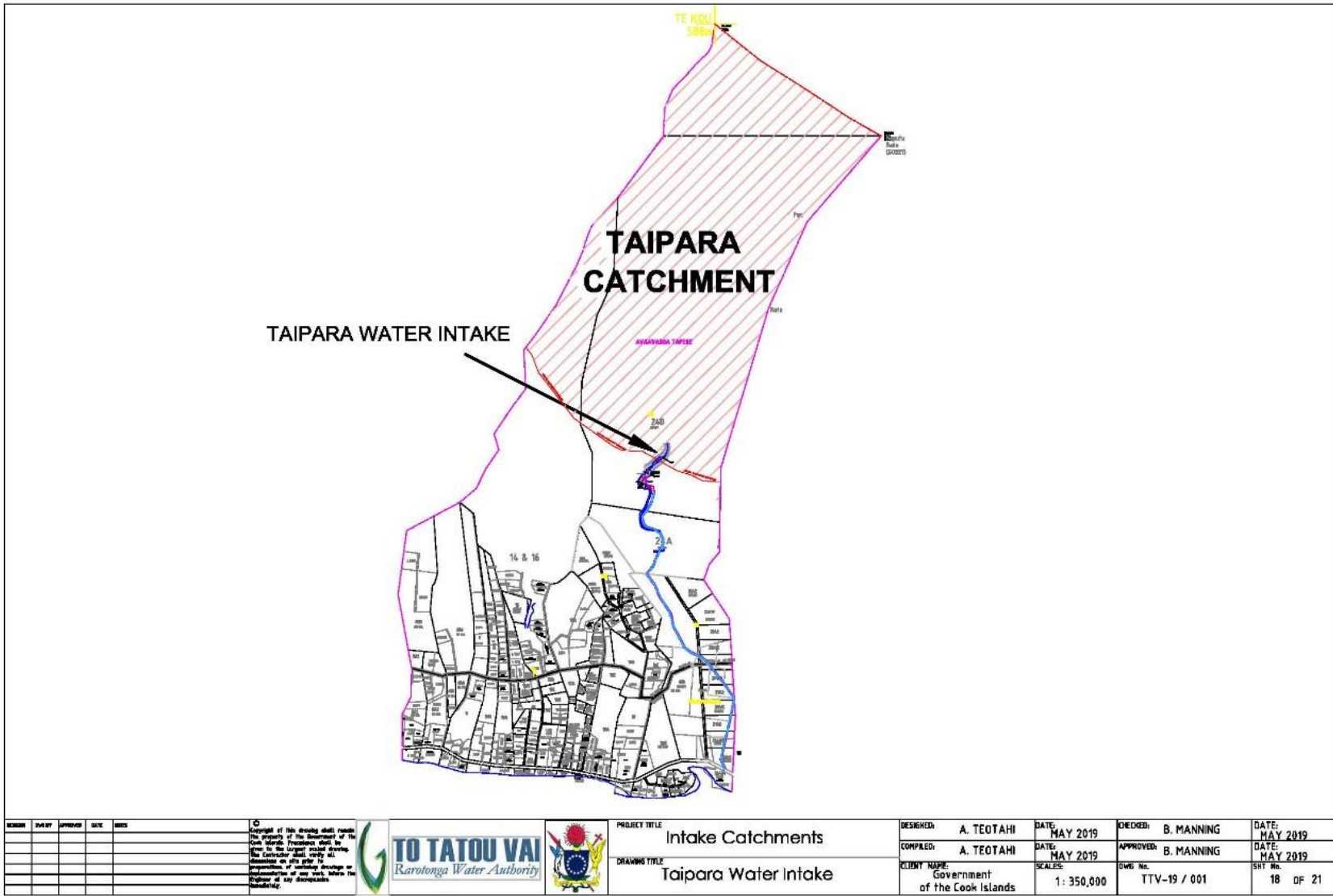
Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

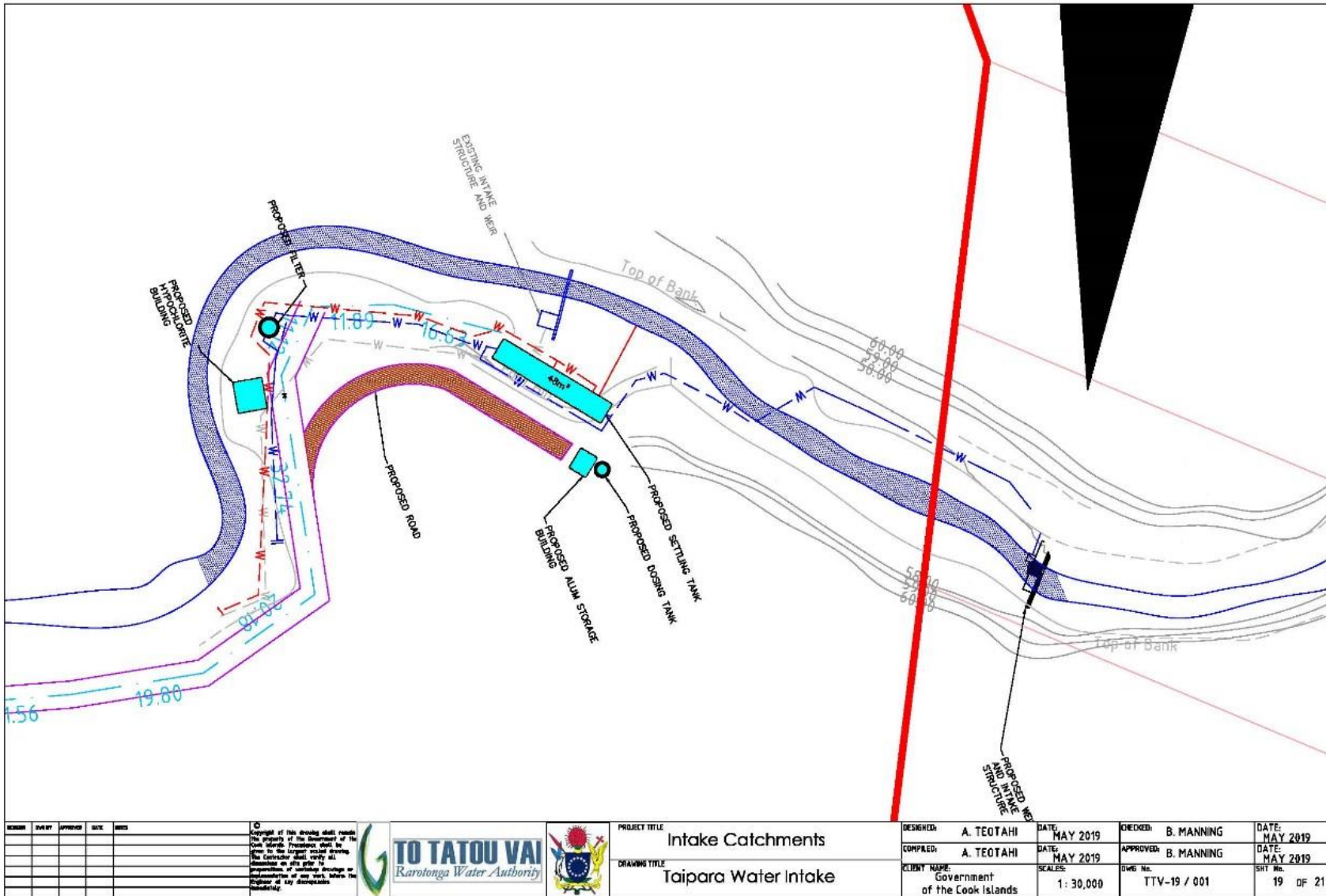
Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

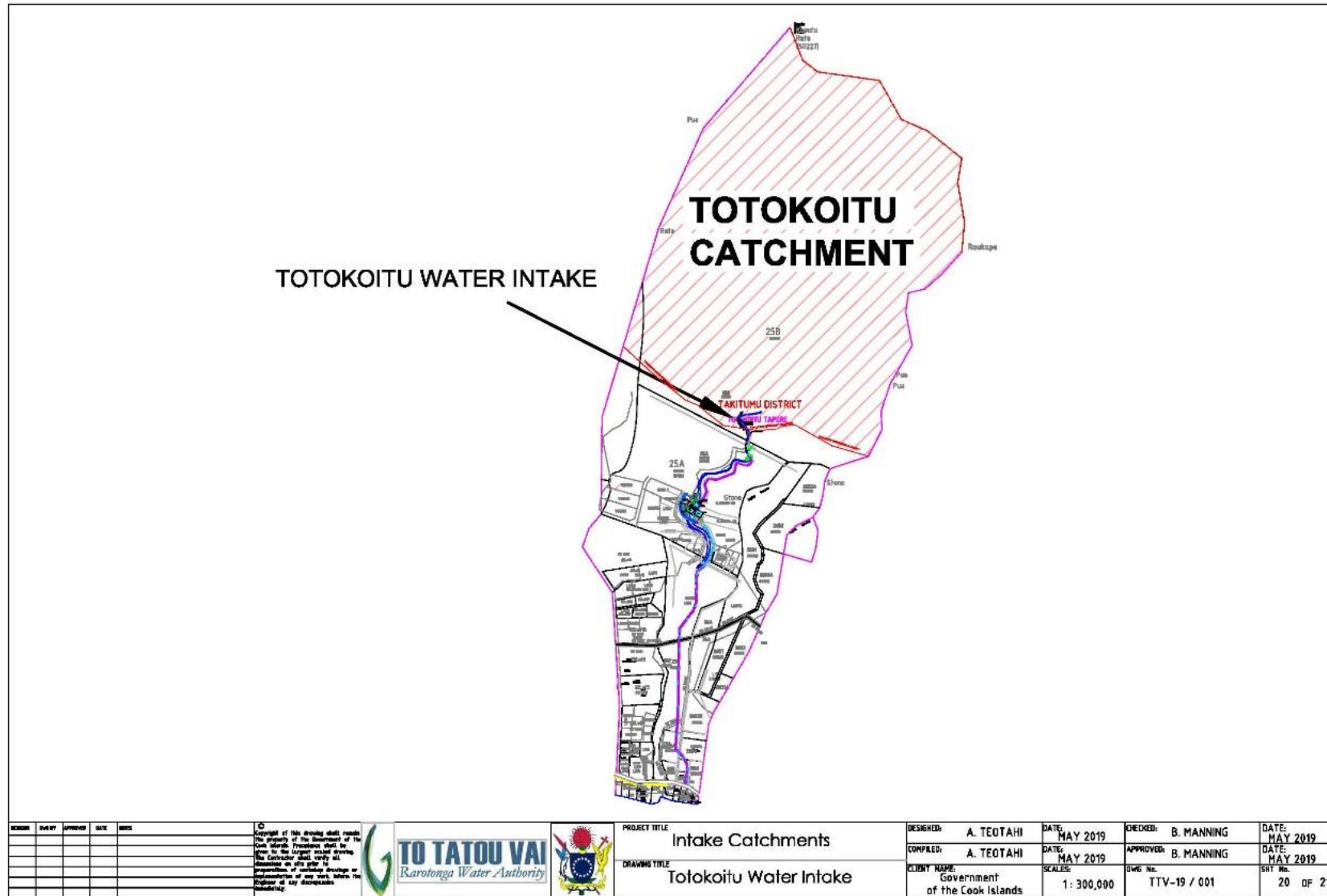
Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

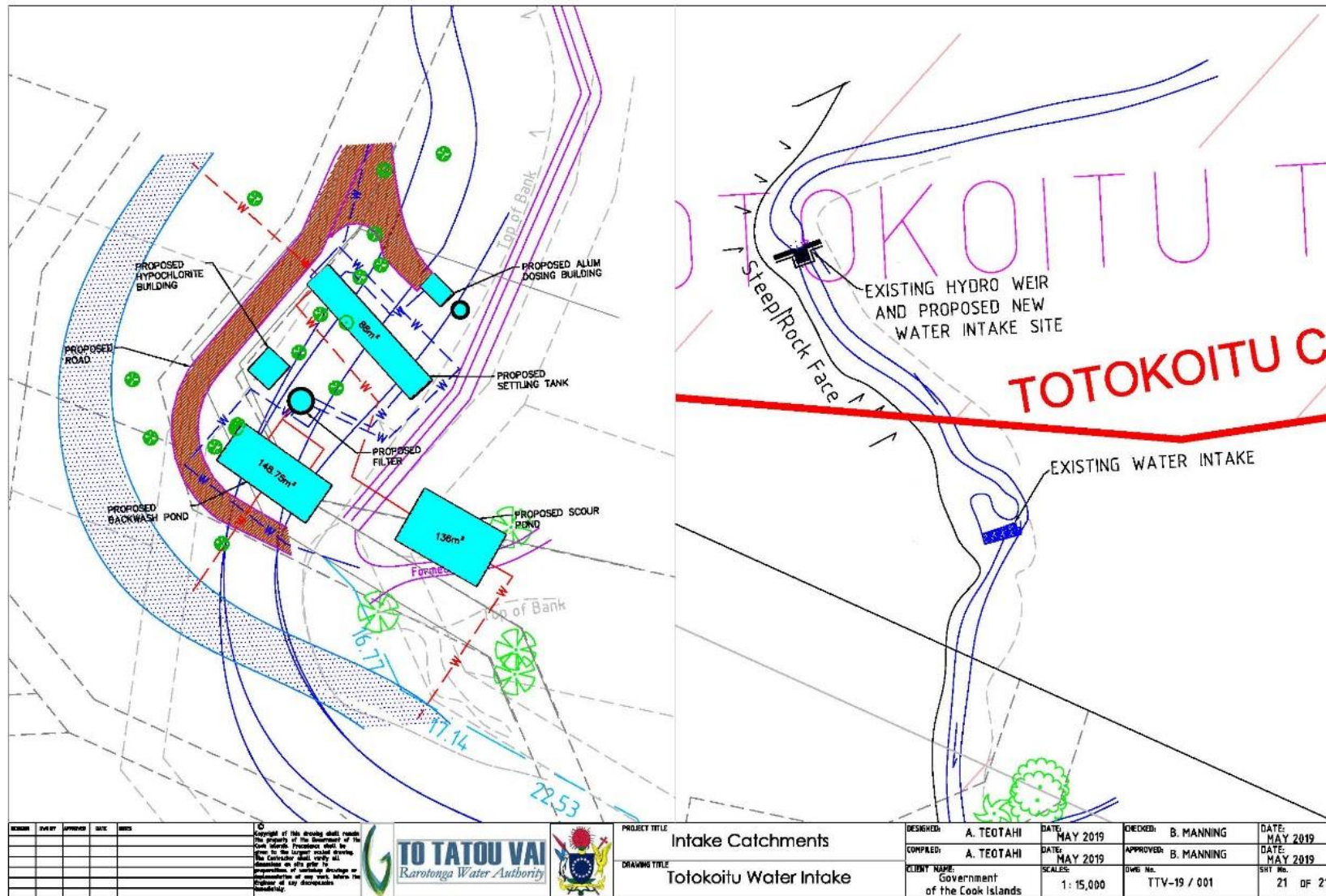
Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

Ture Tamanako no te Kopapa Akaaere To Tatou Vai 2020

Schedule 3 Titles

1. Avana Catchment

Angamare	62
Umi	9L
Kapiro	9M
Turangaare	9N

2. Turangi Catchment

Te Arapepe	15H
Te Matavai	15L
Te Ruakura	15M
Ruamona	15N
Te-o-o-Tavere	15O
Piako	15P
Arataura & Tokaruatuna	15Q
Vaikumete	15R

3. Matavera Catchment

Ngaro	15A
Tuanui	15B
Uninvestigated land	

4. Tupapa Catchment

Te Au & Uka	129H
Te Miti A Te Atua	129I
Ratumaruia	129J
Te Tuana	129K
Te Vaikura	129L
Te Tuana	129M
Te Kaka; Te Kautu; Euri	129N

5. Takuvaine Catchment

Marei	116
Te Koe	118

Manurewa—Tiraongo	119
Raukurupara	120
Kaiuna	121
Oikava	122
Euri	123
Opararov	124
Anga-kopua	125
Te Kou	126A
Te Kou	126B
Anakitao	199
Anakitao-iti	200

6. Avatiu Catchment

Uruau	77B2B3
Te Ruamanga	108A
Te Ruamanga	108B
Angamingimangi	109E
Kerukeru	109F
Maukupapa	109G
Pangoi	193

7. Ngatoe Catchment

Uninvestigated land

8. Papua Catchment

Papua-ki-Uta	4A
Papua-ki-Uta	4B
Papua & Tikioki	4C

9. Taipara Catchment

Tuikatoti	24B
-----------	-----

10. Totokoitu Catchment

Totokoitu-ki-Uta	25B
------------------	-----

This Act is jointly administered by the Cook Islands Investment Corporation
and To Tatou Vai Authority.

Printed under the authority of the Cook Islands Parliament—2020.
